

L'Església ha estat la protagonista en aquest estiu llorencí:
-la restauració dels quadres de Miquel Pont
-un edifici nou a Sa Coma
-el comiat de Joan Font

L'Església

Si hi ha hagut una institució que ha acaparat una bona part del protagonisme en aquest estiu llorencí, sens dubte ha estat l'Església. La inauguració del nou edifici de Sa Coma, el comiat de Joan Font i la restauració dels quadres de Miquel Pont són temes que, un a un, tenen prou entitat com per dedicar-los un editorial, i no en parlem si es tracten tots tres plegats.

L'església de Sa Coma consideram que serà un referent important a l'hora de la formació de la comunitat que poc a poc s'està gestant a la zona costanera de Sant Llorenç. No hi ha poble si no hi ha associació de veïnats, de jubilats, unitat sanitària, serveis comunitaris, escola... però tampoc si no hi ha un temple on els veïns puguin celebrar els seus esdeveniments més importants. I aquest temple, segons la nostra opinió, s'hauria d'adaptar a les necessitats actuals, que no són altres que una pluralitat de creences i religions que conviuen una al costat de l'altra, per la qual cosa seria de desitjar que tots els interessats en poguessin fer ús, sigui quin sigui el déu que resin. Tot això, és clar, dependrà del rector que se'n cuida, en qui recau la responsabilitat de dinamitzar-lo; si se sap guanyar la confiança de tothom l'empresa haurà estat un èxit, cosa que desitjam.

Don Joan Font, que ens ha deixat per haver arribat a l'edat de jubilació, ha estat el rector que ha durat més en el càrrec d'ençà que Jaume Pasqual va inaugurar la nova parròquia, l'any 1913. Vint-i-un anys que s'han caracteritzat, bàsicament, per un considerable esforç per conservar i restaurar el patrimoni de l'Església: ha millorat l'escola nova, la rectoria i, sobretot, l'església, a la qual, a més de recuperar el marès de la bòveda, ha dotat d'un museu per agrupar les imatges i els objectes més importants del seu patrimoni. També ha aconseguit revitalitzar les tradicions religioses, sobretot les processons, recolzant la instauració de nous passos com la Dolorosa, la Verònica o les *manoles*, per posar només alguns exemples al vol. Des d'aquestes pàgines de Flor de Card li volem agrair la feina feta i desitjar-li sort i salut en aquesta nova etapa de la seva vida.

Miquel Pont i Cantallops va esser un pintor llorencí del segle XVIII que estava més o manco oblidat dins el món dels estudiosos de l'art barroc -i no en parlem de la gent no experta- fins que Marià Carbonell es va decidir a potenciar-lo. A iniciativa de la Comissió del Centenari, s'han restaurat tres quadres seus propietat de l'Església, s'està enllestit l'edició d'un llibre i, probablement, se'l nomenarà fill il·lustre de Sant Llorenç. Tres iniciatives que no podem més que aplaudir, pel que suposa de reconeixement i divulgació d'una de les poques figures importants del món del barroc amb què compta el nostre poble.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@wanadoo.es

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Agost-setembre del 2003.

Número 307

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció:

Felip Forteza

Guillem Quina

Guillem Soler

Joan Santandreu

Ignasi Umbert

Col·laboren

	L'Església	Portada
Josep Cortès	Església a Sa Coma	3
	Tal dia com avui	19
Cris Juanico	Pregó	4
Ignasi Umbert	Joan Font	6
	Adéu, don Joan	9
	Una d'ases	29
Joan Domenge	Miquel Pont	10
Felip Forteza	Felipades	11
Guillem Port	Batec	12
	Ramon Mas	14
	Imatges d'agost	16
	Imatges de setembre	26
	Reflexionari	29
Antoni Sansó	Fent memòria	13
	Sa Coma	20
	Guillem nadal	32
Isabel Muñoz	Catalina Melis	18
	Temps per la poesia	19
Pau Quina	Poema i cançó	22
Margalida Fiol	Pàgina infantil	24
Joan Roig	Tertúlia de cafè	25
Antònia Galmés	D'ençà que el món	27
Crom el Nòrdic	Por a la llibertat	28
Xesc Umbert	El temps	30
Nicolau/Simonet	Demografia	31
Isabel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Inauguració de l'església de sa Coma

Josep Cortès

Amb l'assistència de setze capellans de la contrada, molts de polítics locals de distint signe i una gran quantitat de públic -diuen que més de cinc-centes persones-, el dia 12 de setembre va esser beneïda per part d'Andreu Genovart, l'administrador diocesà, la nova església de Sa Coma, dedicada a Santa Maria.

La primera pedra de la nova construcció va esser col·locada ara fa tres anys, però les vertaderes obres començaren per la primavera de l'any passat, sobre un solar cedit a l'Església pels germans Caldentey.

El cost total de la construcció -duïta a terme per Cote S.A.- ha estat de 637.000 euros, dels quals la diòcesi n'ha pagats 150.000 i se n'han rebut altres 62.000 a través de donatius individuals o d'entitats. En resten, per tant, a pagar més de 400.000. L'aportació de l'Ajuntament ha consistit en deixar de cobrar la llicència d'obres i la direcció tècnica de l'arquitecte i l'aparellador municipals.

L'obra, segons el meu punt de vista, ha quedat molt bé, integrada dins el que són les construccions de la zona i voltada d'arbres mallorquins que d'aquí a uns anys l'acabaran de vestir: lledoners, mates, savines, alzines i algun pi. L'interior és modern i l'arquitecte, Joan Blanes, ha sabut conjugar dos aspectes molt importants per al seu ús: la lluminositat, aconseguida gràcies a les nom-

broses finestres laterals allargades i, sobretot, per la gran claraboia de darrere l'altar, que proporciona una llum indirecta que il·lumina l'oficiant, i la frescor, ja que les esmentades finestres a cada part de l'església permeten graduar la tiranya d'oratge, segons les necessitats de cada dia. El que no ha sortit tan bé, segons alguns dels assistents a la inauguració, ha estat l'acústica, que no és tan clara i nítida com caldria desitjar.

A més del temple, la construcció disposa de tres sales a la part posterior que serviran per cobrir les necessitats

dels cristians que la freqüentin, a més d'uns lavabos i una petita cambra que, en el futur, si és el cas, podria servir com a dormitori d'un futur rector.

Els bancs han estat fets per la Fusteria Sant Llorenç i les peces més directament relacionades amb la litúrgia, com són la pila baptismal, el sagrari i el faristol per les lectures, són obra de Felip Forteza, realitzades en acer inoxidable.

Administrativament, la nova església depèn de la diòcesi de Manacor i els seus servicis seran coberts pel rector de Son Carrió, Francesc Munar, que va rebre les claus del temple per part d'Andreu Genovart.

La comunitat de Sa Coma, per tant, ja té un nou punt de referència per anar-se constituint com a poble, si bé, en els temps que corren, no tots els seus habitants se sentiran representats dins una església cristiana. Per això seria desitjable que aquest nou espai de culte pogués esser també utilitzat per altres religions, a fi de poder comptar amb un temple vertaderament ecumènic al servei de tots els membres de la comunitat.

Des d'aquí volem donar la nostra enhorabona a tots els qui han fet possible la construcció de la nova església de Sa Coma. que sigui per molts d'anys.

Benvolguda i estimada gent de Sant Llorenç des Cardassar.

Lo primer que vull fer és dir-vos que vaig esser es primer sorprès quan vaig saber que a Sant Llorenç volien que jo, un músic roquer, donàs es tret de sortida de sa festa des poble. Un "desconegut" per a molta gent de Sant Llorenç, encara que no per a tots (he passat unes quantes vegades pes poble i he fet qualche aturada curta, a part d'un concert l'any 2000 amb es Ja T'Ho Diré en aquesta mateixa plaça, a més d'altres concerts per tota Mallorca amb assistència, sempre, de gent jove de Sant Llorenç, per cert que sempre vos feis notar...).

Sempre he pensat que sa gent de Sant Llorenç teníeu qualche cosa especial, no sé dir què és, però vos he trobat diferents, amb es bon sentit de sa paraula... I és clar, si es desig era que jo fes sa convidada a sa festa, creia que havia de correspondre i atrevir-me a fer-ho. Així que: anem-hi!

Quina cosa engrandeix sa festa d'un poble? **Festa i alegria.**

Així com cada dia es torna fosc, cada any per aquestes dates, en aquest poble celebrau ses festes de Sant Llorenç. Sa nit de Sant Llorenç és una nit màgica, una nit d'encreuament d'estels, Com sa nit de Sant Joan, que, en es poble on jo vaig neixer, Ciutadella, també és considerada nit màgica i fantàstica. Nit on es creuen estels, camins, desitjos, sentiments, en què ses persones es troben i retroben...

Quina cosa engrandeix sa festa d'un poble? **Sa terra i la mar.**

Nit especial, sa de Sant Llorenç, on es granots anau de bot en bot, fent festa, exhibint sa vostra alegria, estimant i mostrant lo que aquest poble vos ha donat, lo que és ben vostro... I ho feis de bot en bot, de camp a camp, prop del puig d'Alpara o des Pa de Nadal. Ho feis travessant camps plens de garrofers, figueres, alzines i cards. Card a card, camp a camp, ple de garriga que el fa singular. Tot açò fins arribar ben a prop de la mar, on s'oratge del Mediterrani -nostro, ben nostro- mos alimenta s'ànima cada dia i mos recorda tantes

Cris Juanico, fent el pregó

coses...! Disfrutem, ben fresquets, entre savines o davall es pinars de sa Punta de n'Amer, prop de Sa Coma i Cala Millor. Així, allà tot té sentit. Fins i tot lo més insignificant, lo més petit: qualsevol pinyó es torna desig...

Quina cosa engrandeix sa festa d'un poble? **Sa gent.**

En es camp germina sa llavor sembrada pes pagès i a sa vostra vila ho teniu a mà, a prop. Ses mans! Quantes coses es poden fer amb ses mans... Sant Llorenç sou un poble que, per lo que sé, teniu molta manya amb ses mans. Heu fet bossetes de plata i d'or, brodats, marges de paret seca... tot amb ses mans. I per jo açò té es doble de valor. S'ingeni i destresa manuals són fets cada vegada més valorats en una societat que consumeix ràpid i malament... I ho hauríem de tenir en compte cada dia de fred hivern, de florida primavera, de calorós estiu -com ara- o de tardor despullada com un arbre, tot l'any, quan el món global mos vulgui engolir. Serà aquell dia que tindrem fred, mos sentirem nus i sabrem de s'importància de fer ses coses per noltros mateixos, amb defectes i virtuts, amb ses pròpies mans. Mirau i contemplau al

voltant! Reconeixeu lo petit, lo particular de cada lloc, de cada persona! ...I donau-li sa importància que es mereix... No vulgueu coses globals. Ses petiteses i ses particularitats són ses que mos fan diferents i, a l'hora, rics i complementaris. Voltros sou un poble que açò sí que ho teniu clar. Seguiu així: que ningú vengui mai a dir-vos què heu de fer o com heu de fer ses coses...

Quina cosa engrandeix sa festa d'un poble? **Ses tradicions i es records.**

I, així i tot, tornarem allà d'on vam sortir un dia, de bot en bot, de camp en camp i cercarem ses nostres arrels, per lo molt que les trobarem a faltar: s'encís d'aquella coca o d'aquells cocarrois plens de ceba fets per sa padrina, o sa porcella i s'ensaïmada de tres dits que vos menjareu aquests dies o de sa fruita collida de s'arbre... Olor, tacte, vista, gust i oïda: tots es sentits per recuperar lo que mos semblava haver perdut.

Així i tot tornarem i serà ara, per Sant Llorenç, quan mos donarem compte de lo que realment és esser i pertànyer a una terra, a un mar, a un poble, a una gent...

Quina cosa engrandeix sa festa

d'un poble? **S'hospitalitat.**

Sa festa no és festa si no es com-
parteix. Tant amb es vesins com amb
sa gent de fora. S'hospitalitat i sa tole-
rància d'un poble mesura es seu grau
de maduresa. Jo vénc d'un poble, crec
que hospitalari. Per Sant Joan sou molts
es qui veniu i sou ben rebuts a sa nostra
festa. Aquí també sou un poble tolerant
i agraït amb es qui vénen de fora. I ho
hem de ser més en aquests dies d'ale-
gria, bulla i festa.

Per sa festa des meu poble, Ciutadella, es Caixer Senyor, que és qui presideix sa festa, convida tot s'ajuntament i tot es poble i visitants, a celebrar es jocs eqüestres d'Es Pla. Aquesta convidada sempre acaba amb ses paraules: "...He dit!". Després respon es batle, en nom de tots, amb alegria i goig i entre altres paraules també diu: "Sort i ventura, noble cavaller en es jocs que ara anau a celebrar. A Es Pla hi falta gent! Allà mos hi veurem!". Jo, noble poble, vos desitj sort i ventura en aquestes festes que avui comencen. Aquí baix mos hi veurem. Celebrau i disfrutau com mai ses vostres festes i costums i tingueu hospitalitat amb es qui no són d'aquí. I perquè així sigui, vos hi convidaré amb música, sa meua manera més sincera de desitjar-vos sort i ventura. Moltes gràcies i molt bones festes de Sant Llorenç...

He dit!

Cris Juanico, músic

La cursa nocturna, l'acte més llorençí i popular

La banda de música

L'exposició de Xisco Garrido i la festa infantil

Joan Font, ex-rector de Sant Llorenç

Ignasi Umbert

Assabentats que el nostre rector, D. Joan Font, es vol retirar, hem volgut transmetre als nostres lectors les seves darreres impressions com a rector de la nostra Parròquia.

Abans de res Rector, quin és el motiu del vostre acomiadament del nostre poble?

El motiu és la norma que té l'Església, aprovada durant el mandat del Papa Pau VI, que els capellans es retirin als 75 anys, i com que jo ja els he complit, ha arribat l'hora de dir adéu a les meves tasques parroquials i passar a lo que vulgarment es diu "es retiro".

Don Joan, quants d'anys hauréu estat el rector de la nostra Parròquia?

Dia 8 d'agost va fer 21 anys. Vàrem venir el diumenge abans de Sant Llorenç, que per cert, si mal no ho record, tu eres el batle i fores la primera autoritat del poble que em va rebre.

Quin any fóreu ordenat sacerdot? Havíeu exercit la vostra tasca pastoral abans de venir a Sant Llorenç?

Em vaig ordenar sacerdot l'any 1954 i a partir d'aquesta data vaig esser destinat dos anys de vicari a Capdepera, un a l'Església dels Dolors de Manacor, tres de rector a Son Macià, a Son Servera hi vaig estar 14 anys; després em varen destinar a Pollença, on hi vaig estar 8 anys. Finalment, l'any 1982 vaig venir a Sant Llorenç, on hi hauré estat aquests darrers vint-i-un anys.

Vint-i-un anys són molts d'anys, deveu haver estat el Rector que més anys ha estat al front d'aquesta Parròquia des de la seva independència eclesiàstica?

Realment no sé si som el que hi he estat més, però dels que jo record, o he sentit parlar, crec que sí que som un dels que hi he estat més temps.

Tants anys donen per moltes vivències, no es així, Don Joan?

Realment és un temps molt important per a la vida d'una persona. Vint-i-un any és una "bona tallada" de la vida.

Com vos heu trobat entre nosaltres? Vos hi heu trobat bé?

M'hi he trobat beníssim, ha estat una estança fabulosa; si bé jo sempre m'he sentit bé a tots els pobles que he estat, que són bastants, Sant Llorenç no podia ésser una excepció. Els canvis de poble sempre han estat de les coses més costoses personalment, i és que quan un estima un poble és molt difícil deixar-lo, encara que només sia d'una manera física, perquè sempre et queda aquell record de totes les coses viscudes i d'aquelles persones que d'una manera o altra han format part de la teva vida i que junts heu intentat fer un món cada dia millor, encara que sia dins la petita societat que un viu i treballa per ella.

Quina ha estat la vostra relació amb els feligresos llorencins?

Per part meua ha estat una relació agradable i molt amistosa. Sempre hi

pot haver qualcú que no li has donat o no li has pogut donar el que ha volgut, però certament en sentit general he de dir que aquesta relació ha estat sempre molt bona.

Durant aquests llargs anys d'estada entre nosaltres vos heu trobat amb qualque moment difícil?

De part meua no, simplement les dificultats normals de la vida, perquè aquesta sens dubte duu dificultats; però no he tingut cap dificultat extraordinària i si n'hi ha haguda cap, que jo ara no record, sempre he trobat l'ajut necessari per sortir-ne endavant.

Com heu viscut a Sant Llorenç aquesta transició que està sofrint l'Església actual, on la religiositat de la societat sembla que de cada dia és més minvant?

Jo l'he viscuda amb esperança, perquè crec que la història de Sant Llorenç n'és un exemple. La història cristiana de Sant Llorenç va començar al segle IV, com es pot comprovar al llibre que hem editat -i que serà donat a totes les famílies de Sant Llorenç-, ja que hi hem posat a la portada la pila baptismal de Son Peretó. Tres-cents anys i pico després de la Mort i Resurrecció de Jesús, a Sant Llorenç ja estava florint el cristianisme; no sabem quan temps va durar però després de romandre tapat un cert temps va tornar sorgir al segle XIII a la mateixa contrada. L'Església pot canviar de lloc. Els temps canvien però aquests canvis són perifèrics, l'essencial de la persona humana continua. Jo crec que la resposta religiosa és una bona ajuda per aquestes coses que a vegades sembla que no tenen sentit.

No heu tingut mai la sensació de solitud davant la pèrdua d'uns valors que fins fa molt poc temps pareixien immutables?

Jo crec que els valors són això: valors, i nosaltres no podem dividir els valors cristians i els que no ho són. Per a la doctrina de Jesús tots els valors són cristians, estiguin on estiguin i, com deia sant Agustí, tots els valors humans són cristians. Crec que el fer feina per altri abans tenia com un sentit negatiu; jo crec que fer feina per altri dins la família

Foto Fornés

és el més gratificant i té un sentit positiu. A vegades és molt important que ens aturem a pensar que si som cristians és fer feina per altri, pels "germans" i pels homes. Quan penses si has fet feina per altri, quan reflexiones i t'asseus a pensar, allò t'omple. L'esperança que tenen els pares és que allò que han fet pels fills, en un moment o altre, florirà. Pel fet de ser capellans, si ens lleven aquest aspecte, la nostra vida de capellà no tindria massa sentit. Sant Agustí deia que abans de ser bisbe era cristià. Jo, o el capellà, ha de pensar que no arreglarà el món, qui ho ha d'arreglar, si tu creus en Déu, és Ell.

Vos, Rector, a més de la vostra tasca com a responsable del quefer diari de la nostra Parròquia, també heu duit endavant tota una sèrie d'obres de millora a la nostra Església. Per què no en parlem una mica d'aquesta tasca?

Abans m'agradaria destacar que una obra material no només és una obra material; si tu fas una obra material, aquesta et fa a tu. Per exemple, si un fa una cosa violenta i la fa aposta, allò el fa més violent; igualment passa si un fa una obra de caritat, allò el fa més caritatiu.

Hi hauria un parell de coses que puntualitzar: una obra material dins un poble, sobretot si un hi pren part, no només és una obra material, també és una obra humana, és una obra "espiritual".

Jo voldria destacar que qualcú m'ha dit "vós heu fet moltes obres", però això no és veritat perquè jo tot sol no hagués fet res. Si a la primera obra que es va dur a terme, em refereixo al museu, jo tenia por per saber com ho agafaria la gent, el que em va dur a fer allò va ser veure lo malament que estava, tota una sèrie de relíquies espargides per tots els racons de l'església. Veure que damunt el cor hi ha el Sepulcre tapat amb una tela i moltes imatges i també moltes altres coses que "moralment" no es podien ni es poden tirar; però cal dir que això és igual a totes les esglésies de Mallorca. D'aquesta manera es va recuperar un espai que fins aleshores romania ple d'escombreries i al mateix temps es donà la possibilitat

que els llorencins poguessin admirar unes obres i unes imatges que eren quasi desconegudes per la majoria d'ells.

Heu trobat sempre la col·laboració que demanàveu als llorencins a l'hora de dur endavant aquestes obres?

Jo tot sol, com he dit abans, no hagués fet res; per ventura hagués arreglat un poc el museu però amb l'inconvenient que allò no era un lloc adequat per guardar les coses. Amb la meua feina havia d'intentar posar-me al meu lloc, però si jo no hagués fet res probablement no s'hagués fet res. Ha estat fet pel poble i per mi. Si ho has fet tu, l'es-

per seguir amb les altres, en especial la de l'església. L'església amb el temps havia perdut la llum natural, havia tornada fosca, jo diria que també una mica lúgubre. Amb les obres vàrem descobrir una nova cara, molt més lluminosa. I també la reforma de la capella de la Mare de Déu Trobada. Tot això va ser un motor de força, una forma de veure que el poble estava content i col·laborava. Tampoc cal oblidar les obres de l'Escola Nova, i naturalment no hem puc oblidar de les de la rectoria vella, que després de més de vuitanta anys de romandre amb la façana inacabada, amb l'ajuda de tots, Ajuntament, Consell de Mallorca

Foto Fornés

times. Les contribucions forçoses són necessàries i convenients però no suficients. M'agradaria que la gent prengué consciència que si una roda no roda la màquina no funciona, i si ens aturem és el pitjor que podem fer. Si la gent no hagués col·laborat jo no hagués fet res. Per altra banda, també cal destacar que aquesta ajuda és de la gent senzilla.

De totes aquestes obres que heu duit endavant, de quina vos sentiu més satisfet?

En segons quins sentits em sent satisfet de la primera perquè la primera obra, la del museu, em va donar ànims

i les aportacions que, mes rera mes, han fet els llorencins, s'ha pogut acabar. Això ha fet possible que avui aquella façana de l'antiga Rectoria sia una de les cares guapes de la plaça Nova. La veritat és que és molt difícil dir de quina em sent més satisfet, a totes i a cada una hi hem aportat el sentiment de fer aquelles coses que a cada moment hem cregut necessàries i beneficioses per a la bona marxa de la parròquia i amb l'ajuda de tots els feligresos llorencins ho hem aconseguit.

Què va suposar la conversió d'una de les voltes de l'església,

abans plena d'escombraries, en un petit museu parroquial?

Com he dit abans, va suposar la recuperació d'un espai totalment ple d'escombraries que romanien damunt les voltes des de la finalització de les obres, allà per el 1916 i al mateix temps disposar d'un espai per conservar les imatges i objectes de culte de la parròquia i que són part del nostre patrimoni.

Quina o quines coses us hagués agradat dur endavant i que no han pogut ésser?

N'hi ha una que m'hagués agradat i que dissortadament, segons la meua opinió, també d'altra gent entesa en la matèria, i és que s'haguessin duit amb més seriositat i profunditat els estudis històrics -referents a son Vives- que es varen dur a terme amb ocasió del 750 aniversari de la butlla del Papa Innocenci IV o del 700 aniversari de les Ordinacions del Rei Jaume II. Si jo no hagués estat vint i pico d'anys a Sant Llorenç hagués passat, a lo millor, més desapercebut. Aquesta sia possiblement la meua petita decepció: no poder tor-

nar veure la petita capella de son Vives com a lloc de culte habitual com possiblement ho era abans.

Heu tingut alguna altra decepció durant aquests vint i pico d'anys que heu estat amb nosaltres?

No. La veritat és que el poble llorençí, com he dit abans, s'ha portat amb mi de manera amistosa i carinyosa. No tinc més que paraules d'agraïment per a tots ells perquè sempre m'han fet costat a l'hora d'investir tots aquests projectes que amb la col·laboració de tots hem pogut dur endavant.

Tristor, ganes que arribi l'hora, el sentiment del deure complit, ganes de tornar a Petra, el poble de la vostra infantesa. Quin és el sentiment que us remou l'esperit a l'hora del comiat?

El sentiment és que hagi passat. És llei de vida. No cal estar trist, simplement acceptar-ho com un fet més de la vida d'una persona que ha intentat fer el millor que sabia sempre d'acord amb les ensenyances de Jesús.

Hem parlat de moltes coses, però segur que alguna ens hem deixat. Voldríeu afegir res més?

L'únic que afegiria, i ho dic sincerament, és recordar aquella frase de la mare Teresa de Calcuta quan li varen dir "un regal" i la seva resposta va ser: el perdó. I també, com és natural, les gràcies a tots per haver permès ésser un llorençí més i mai m'hagi sentit estrany.

Aquesta ha estat la conversa - diríem que de comiat- que hem volgut tenir amb don Joan Font, el nostre rector, molts pocs dies abans que deixi definitivament la nostra Parròquia en mans d'un nou rector. Estam segurs que vint i pico d'anys a un lloc, -en aquest cas Sant Llorenç- deixen, sens dubte, a més de molts d'amics, un record que possiblement ja mai deixi de ser part de les vivències que es conserven en lo més profund del cor. Crec que don Joan Font no serà una excepció. Gràcies, don Joan, Rector, fins sempre, aquí sempre sereu ben arribat, n'estic segur. Adéu siau.

No et Rempis
el Cap, Nosaltres
ho Feim per
tu.

**Gràfiques
Cala Millor**
IMPRENTA RÀPIDA DIGITAL

Catàlegs · Cartes per a Restaurant · Targetes de Visita · Adhesius · Pòsters
Enquadernació · Invitacions · Diptics · Tríptics · Paper Continu · Cartes · Sobres
Recordatoris · Escaner Professional · Retoc fotogràfic · Regals d'Empresa · Fotocòpies a Color
Edició de Mapes i Plànols · Edició de Periòdics i Revistes · Disseny Publicitari · publicitat a internet
Impressió de documents realitzats amb PC.

971 58 75 57
WWW.SOLMAGAZINE.COM

Avgda. Joan Servera Camps, 1 · 07560 CALA MILLOR Mallorca
Tel./Fax: 971 58 75 57 · E-Mail: gcm@nexo.es

**CALA MILLOR
CYBER-TIENDA**

VENTA DE TODA CLASE DE
EQUIPOS INFORMATICOS Y PERIFÉRICOS

ORDENADORES COMPLETOS · PORTÁTILES · IMPRESORAS
ESCANERS · VIDEOCÁMARAS · CD'S · TECLADOS....

Tu tienda de informática cerca de casa
PRIMERAS MARCAS

AVGDA. J. SERVERA CAMPS, 1 · CALA MILLOR · TEL.: 971 58 75 57

**CALA MILLOR
CYBER-CENTER**

EL PRIMER CYBER-CENTER DE CALA MILLOR

8 ORDENADORES CON ACCESO A INTERNET ADSL

CHATS · E-MAIL · BUSCADORES · ESCANER
VIDEOCONFERENCIA · IMPRESION DE DOCUMENTOS

**La manera más facil de iniciarte en Internet
DESCUENTOS ESPECIALES PARA ESTUDIANTES**

AVGDA. J. SERVERA CAMPS, 1 · CALA MILLOR · TEL.: 971 58 75 57

Adéu, don Joan, fins que ens tornem trobar

Ignasi Umbert

Aquestes passades festes de la Mare de Déu Trobada es va acomiadar el nostre rector, don Joan Font. Encara record el dia de la seva arribada al poble de Sant Llorenç; jo, aleshores, com a primera autoritat del poble el vaig rebre i el vaig saludar per primera vegada. De llavors ençà he tingut moltes oportunitats de tractar-lo, ja fos per batejar o fer la primera comunió dels meus fills, els llargs anys que cada mes va dur la Sagrada Forma a la meua mare, amb motiu dels sopars que de tant en tant fèiem els filatèlics llorencins i que ell n'era un col·laborador- la rectoria sempre va estar a la nostra disposició- o ja fos per altres qüestions. La veritat és que sempre vaig mantenir una cordial relació amb ell, encara que en moltes coses, principalment espirituals, no tinguéssim massa coincidències, sinó, ben el contrari, si bé cada un defensava les seves posicions de fe amb el mateix Jesucrist, però això mai no va refredar la nostra amistosa relació.

El seu pas per la nostra parròquia, estic ben segur, serà recordat durant molt de temps pels llorencins, no debades haurà estat un dels rectors que més anys haurà estat al front de la nostra Església i al qual li ha tocat viure uns anys molts diferents dels que, quasi fins a la seva arribada al nostre poble, vivia l'Església Catòlica, on l'assistència als actes religiosos solia ésser massiva. Avui aquesta assistència ha deixat d'ésser-ho per ésser molt més qualificada, on els mens i les ametlles han deixat d'ésser una part important de la missa, i els que hi anaven per veure un poc de prop l'al·lota somiada a la sortida han canviat l'església per la discoteca. Són altres temps.

Però malgrat tot això, don Joan mai no va perdre la fe ni l'esperança en la seva creença cristiana, ni en la seva Església, ni tampoc en els seus feligresos i mai no va deixar que el desànim s'apoderés d'ell davant tot aquest canvi. Ha aguantat metxa, com vulgarment es diu.

Don Joan no era home de cafè i a vegades tenia les seves curolles, com tots tenim, però mai no va deixar ningú plantat, a no ser que el seu cap, a vegades una mica oblidatís, li fes una mala endemesa. Don Joan, a pesar que en els darrers anys la seva salut no l'acompanyés massa -fou operat dels ulls i la seva audició darrerament havia minvat una mica-, no va perdre mai la il·lusió ni les ganes de fer feina per altri, com deia ell, pels seus feligresos, pel poble de Sant Llorenç en definitiva. La tasca que va dur a terme durant aquests llargs anys d'estada entre nosaltres fou realment important. Basta donar una ullada al llibre que ha editat la parròquia com a balanç de la seva estada a Sant Llorenç. Ha estat una manera senzilla de donar comptes d'aquesta important tasca que va dur a terme, a bon terme, diria jo, don Joan, durant aquests 21 anys que va pastorejar la seva feligresia llorencina, la nostra Església.

Un podrà estar d'acord o no amb ell, per ventura, un podrà pensar que era una mica antic en la seva manera d'entendre el món o que les seves creences no estaven massa actualitzades, però cadascú és cada qual, i mereix tot el respecte d'aquest món. Crec que,

amb tots els seus encerts i les seves mancances, don Joan passarà per haver estat un home bo i aquest és el millor adjectiu que es pot donar a un home que ha dedicat més de 21 anys de la seva vida al nostre poble. El rector, don Joan Font, haurà passat pel nostre poble sense haver fet massa renou. A vegades el renou no deixa que la gent s'adoni del que vertaderament val la pena saber. Les persones es valoren no pel renou que fan, sinó per la feina que fan o l'actitud que adopten a uns moments determinats, encara que s'equivoquin. Don Joan ha estat d'aquests darrers.

No cal dir res més. Adéu Rector, llarga vida per gaudir d'aquesta jubilació o descans que ara començareu. Gràcies per tot, sort i fins sempre.

FONTANERIA
JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Retrobament amb Miquel Pont

A propòsit de la restauració d'unes pintures de l'església parroquial de Sant Llorenç

Joan Domenge

Enguany s'ha duit a terme la restauració de tres pintures de la parròquia de Sant Llorenç. Dues, que representen l'Adoració dels Reis i la Presentació de Jesús al temple, es trobaven a l'església, al pas que dona accés a la capella de la Mare de Déu Trobada, mentre que la tercera, amb la figura de Sant Jacint, es conservava a la rectoria. S'ha fet càrrec de la restauració Rosario Alomar.

Les obres han estat recentment atribuïdes per Marià Carbonell, professor d'història de l'art de la Universitat Autònoma de Barcelona, al pintor Miquel Pont, actiu a la primera meitat del segle XVIII. La seva recerca ha permès conèixer la biografia i l'activitat professional d'un pintor que fins aleshores era poca cosa més que un nom.

En efecte, sabem que va néixer a la possessió llorencina de Son Pont de Montseriu l'any 1678 i que morí a Palma el 26 de gener del 1755. Com que era el fill primogènit, a la mort del seu pare va heretar la possessió, l'arrendament de la qual li degué permetre viure sense penúries econòmiques i evitar les fluctuacions dels encàrrecs artístics.

Encara no se sap qui va ser el seu mestre. Sens dubte va començar a formar-se en algun taller ciutadà dels que treballaven a la darrerria del segle XVII. Però degué ser més decisiu en el seu aprenentatge el viatge d'estudis a Roma, tal com feren altres pintors mallorquins; entre ells el cèlebre Guillem Mesquida. Enfront de la pintura rutinària, convencional i provinciana dels tallers locals, Roma era un centre artístic de primer ordre, amb gran vitalitat i en transformació constant.

De ben segur Miquel Pont aprofità bé l'estada a Itàlia. Ho certifiquen tres premis de dibuix que va guanyar a Roma els anys 1704, 1705 i 1706. Per sort, a l'Accademia di San Lucca s'hi ha conservat quatre dibuixos fets pel llorencí que, com era habitual, són exercicis acadèmics, il·lustratius del talent que Miquel Pont tenia per al dibuix. L'estada li degué permetre perfeccionar-se en el camp de la pintura, i sobretot, conèixer

allò que es feia i estava de moda a la "ciutat eterna". El fet d'haver estat guardonat en tres ocasions mostra el nivell que va assolir entre els alumnes de l'Accademia.

No se sap quant de temps va romandre a Roma, però se suposa que aviat va tornar a l'illa. S'instal·là a Ciutat, va tenir obrador propi vora la desapareguda església de Sant Antoniet de Sa Porta, i col·laboraren amb ell els pintors Esteve Sanxo i Melcior Borràs.

La seva producció pictòrica és escassa. Endemés, són poques les obres que se li poden assignar a partir de testimonis escrits i algunes de les documentades no s'han conservat. La majoria són, doncs, atribucions fetes a partir dels trets estilístics.

A Ciutat es conserven obres seves al Museu de Mallorca (un Sant Cristòfol), a Sant Felip Neri (pintures del retaule major) i a l'església de Sant Jaume (part de la decoració de la capella del Sant Crist). Per a la parròquia de Montuiri féu unes pintures, destinades a la capella del Sant Crist, que no s'han conservat i a sa Pobla s'hi pot contemplar un quadre amb la família de la Verge. Procedent de la capella de Son Sureda d'Artà, es pot veure una altra pintura de Miquel Pont a la rectoria de la Colònia de Sant Pere, amb la representació del penedi-

ment del sant.

Per a la capella del Sant Crist de l'antiga parròquia de Manacor, Miquel Pont va pintar, devers l'any 1721, quatre grans teles amb escenes de la Passió, que representen el Sant Sopar, L'oració a l'Hort, el Lavatori dels peus i la Coronació d'espines (les dues primeres també s'estan restaurant a hores d'ara).

Cap al final de la seva vida, sabem que se li encarregaren les pintures del retaule major de Sant Llorenç, les quals no s'han pogut localitzar. En canvi sí que s'han conservat les dues teles que decoraven els murs de l'antiga capella del Roser i el quadre de Sant Jacint. Totes tres obres són representatives de l'art de Miquel Pont, caracteritzat per l'ús de composicions ben ordenades, amb poques figures i sense detalls accessoris. Les figures estan dibuixades amb destresa, tenen plasticitat, formes rotundes i cànon allargat. Els rostres són expressius, les teles rígides i la il·luminació dèbil i efectista.

Els quadres llorencins es trobaven en un estat de conservació deficient, especialment el Sant Jacint, i presentaven nombroses deterioracions. En una antiga intervenció les teles havien estat retallades, muntades i emmarcades de manera inadequada, amb les vases clavades directament sobre les pintures.

Aquest muntatge havia augmentat el debilitament dels teixits i cobert inadequadament part dels quadres.

La pintura, cruiada, es desferrava de les teles i se'n despenien fragments. Les pèrdues progressivament varen anar formant grans llacunes. La capa de brutor, de pols i de fum que s'havia anat dipositant al llarg dels segles sobre les pintures ocultava els colors i impedia apreciar les qualitats pictòriques dels quadres.

Les pintures han estat reentelades per tal de restablir-ne la solidesa. També ha estat restablerta l'adhesió

entre teixit i capa pictòrica per aturar els despreniments. S'han netejat les pintures, recuperant-se color i detalls, i les manques han estat retocades per restablir la unitat estètica.

Els quadres s'han emmarcat correctament, intentant mostrar el màxim de superfície pintada, amb veritables marcs nous, daurats amb or fi.

Certament, la brutor i el mal estat de conservació minvava l'atractiu dels quadres. La restauració, a part de contribuir a la conservació del nostre patrimoni artístic, de ben segur que farà créixer la sensibilitat envers aquestes

pintures de la parròquia, fetes per un artista que era originari del nostre territori. Més endavant es publicarà una monografia que posarà al dia els coneixements que es tenen sobre la vida i l'obra d'aquest pintor llorençí, considerat com un dels principals protagonistes de la pintura mallorquina del segle XVIII.

(Les dades sobre la vida i obra de M. Pont s'han extret de l'article de M. Car-bonell: El pintor Miquel Pont Cantallops (1678-1755) i el viatge d'estudis a Roma, publicat al B.S.A.L., 55 (1999), pàgs.. 195-210).

Exposició

El mes passat l'escultor artanenc Miquel Díaz del Campo inaugura una escultura que, de manera permanent, restarà situada al jardí de l'entrada del restaurant Molí de'n Bou, del nostre poble.

L'obra, que du per títol "Alegoria", forma part de la sèrie "La Faula i la Forma" i s'enmarca dins l'estil surrealista que des de fa anys defineix el conjunt de l'obra de l'autor.

Redacció

Felipades

blau, felip blau

Ens hauríem de plantejar la continuïtat de les festes de moros i cristians.

* * * * *

Els grans homes juguen a l'enebeà.

* * * * *

-Penses amb les pastilles?

-No, amb el cap.

* * * * *

Un colló és un beneit;
si val un colló és molt car;
si és collonut és boníssim;
un collons de porc és un insult...
I els ous?

* * * * *

-A Ariany tenen un campanari amb terrat.

-Un campanari enterrat?

-No, un campanari amb terrat.

Properes vetlades

-28 de novembre del 2003

-30 de gener del 2004

Els interessats poden apuntar-se a na Isabel Nicolau, al telèfon 971 828045

Empresa constructora de Sant Llorenç desitja contractar persona jove per
ENCARREGAT DE MANTENIMENT I MAGATZEM

S'ofereix: contracte a temps complet i sou a convenir

Perfil: entre 25 i 35 anys

-Graduat escolar o equivalent

-Coneixements d'electricitat i ofimàtica.

Interessats telefonar al: 971 569231

MIQUEL PONT I CANTALLOPS

El propassat dia set de setembre, després de missa i en el marc de les festes de la Mare de Déu Trobada, es féu presentació pública dels quadres de Miquel Pont i Cantallops (1685-1755) restaurats en els tallers de na Rosario Alomar amb el patrocini de l'Ajuntament, del Consell (via Comissió de Patrimoni del Bisbat) i de la Parròquia.

És aquest el primer dels actes públics proposat a l'Ajuntament, en el seu dia, per la "Comissió del Centenari" amb la intenció de recobrar, sota el guiatge de Joan Domenge, la figura d'aquest pintor barroc nascut a la possessió Son Pont.

Un acte que s'ha d'encadenar a l'adequada col·locació dels quadres (llum i panells informatius), a la publicació del treball de Marià Carbonell (prevista per a finals d'any o principis de l'any que ve) i a la proposta de nomenament de Miquel Pont com a fill il·lustre de la vila.

(Vegeu l'article de Joan Domenge "A propòsit de la restauració d'unes pintures de l'església parroquial de Sant Llorenç" en aquesta mateixa revista)

Segons opinió de Joan Domenge, potser, per l'edat i per la posició en el quadre, aquest podria ésser un autoretrat del pintor, com era costum en aquells temps.

"SOMBRILLADA"

Amb el repic de les campanes i un passeig amb para-sols pel carrer Major, un petit grup de persones va fer bulla, van menjar

meló i van omplir una part del matí de la festa del patró del poble (10 d'agost), orfe d'actes oficials programats.

Segons s'ha sentit dir, sembla que els que havien dit que hi anirien, i a darrera hora no hi van comparèixer, ja tenen preparada l'ombrel·la per a l'any que ve.

SOPAR A LA FRESCA

Ja va quedar per dit, tots els veïns del carrer Nou de Sant Llorenç des Cardassar, l'any que ve, el darrer divendres d'agost, tornaran sopar plegats a la fresca.

Amb un tres i no res (sempre es diu així maldament tots sabem que res no es fa si algú no estira el carro) es va muntar una festa ben agradable, per varis motius:

Primer, llevat de poques excepcions, hi eren tots.

Segon, tothom va poder compartir els plats (salat, dolç, fruita...) que, de forma altruïsta (cadascú va dur allò que va voler) i generosa (hi havia menjar per tot un altre carrer) es van posar sobre les taules de servei.

I tercer, la vetlada es va allargar amb ball, acudits i contarelles fins a altes hores de la nit.

Sens el més petit dubte es pot assenyalar que, des d'aquell dia ençà, els veïnats del carrer son una mica més veïnats, mes coneguts i més amics.

Resulta evident que, si la gent vol, sense pressupost públic també es pot fer festa i el que és més important, es pot fer poble.

Guillem Pont

Antoni Sansó

1990

El **8 de gener**, per raons de seguretat, es tanca al públic la Torre inclinada de Pisa.

El **23 de gener**, a Madrid, el Museu del Prado inaugura la major exposició antològica de Velázquez.

El **2 de febrer**, és legalitzat l'African National Congress (ANC). Nou dies més tard, el seu líder Nelson Mandela és alliberat després de gairebé 28 anys d'empresonament.

El **11 de març**, el Parlament de Lituània proclama la independència de la República.

El **29 de març**, la darrera fotografia de Juanxu Rodríguez realitzada el 20 de desembre de 1989, el dia abans de ser assassinat per un soldat nord-americà durant la invasió de Panamà, rep el Premi Ortega i Gasset de periodisme.

El **14 d'abril**, mor a Nova York, l'actriu cinematogràfica sueca Greta Garbo.

El **21 de maig**, al Festival Internacional de Cinema de Cannes, l'actor francès Gérard Depardieu obté el premi al millor actor, per la seva interpretació a la pel·lícula "Cyrano de Bergerac" de Jean-Paul Rappeneau.

El **3 de juny**, el Museu d'Art Modern de Nova York, inaugura una exposició retrospectiva del pintor britànic Francis Bacon.

El **5 de juny**, s'inaugura a Barcelona, la nova seu de la Fundació Antoni Tàpies, que inicia així les seves activitats públiques.

El **19 de juny**, a Ciutat del Cabo, el Parlament sud-africà, deroga la llei del "Apartheid", que establia la segregació racial a tots els llocs públics del país.

El **1 de juliol**, l'empresa automobilista Citroën decideix deixar de fabricar el popular 2 CV, símbol de tota una època.

El **14 de juliol**, surt a Donostia el número zero del "Eskaldunon Egunkaria", primer diari publicat íntegrament en euskera des de la guerra civil.

El **1 d'agost**, les tropes iraquianes envaeixen Kuwait.

El **7 d'agost**, el president nord-americà George Bush ordena el desplegament militar per defensar Aràbia Saudí.

El **18 de setembre**, a Tòquio, la ciutat nord-americana d'Atlanta, és elegida pel Comitè Olímpic Internacional com a seu dels jocs olímpics de 1996.

El **20 de setembre**, a Barcelona, s'inaugura el Palau Sant Jordi, obra de l'arquitecte japonès Arata Isozaki.

El **3 d'octubre**, en virtut del tractat d'Estat sobre la Unificació, deixa d'existir la República Democràtica Alemanya.

El **18 d'octubre**, mor a Caldes de Montbui (Catalunya) el cantant i compositor Gato Pérez.

El **19 de novembre**, l'OTAN i el pacte de Varsòvia signen l'acord per a la reducció de les armes convencionals a Europa, que constitueix el final definitiu de la Guerra Freda.

El **9 de desembre**, Lech Walesa guanya la segona volta de les eleccions i es converteix en el primer president de Polònia elegit democràticament.

El **12 de desembre**, el Parlament Europeu aprova l'informe sobre la llengua catalana i el seu reconeixement per part dels organismes comunitaris.

El **17 de desembre**, amb un resum de la sèrie s'acomiada de TVE-1, el programa de divulgació sexual "Hablemos de sexo", presentat per la

doctora Elena Ochoa i dirigit per Narciso Ibañez Serrador.

El **22 de desembre**, Eslovènia aprova en referèndum la conversió en un Estat independent i sobirà.

1990 a les Illes Balears

* L'escriptor, Miquel Àngel Riera publica "Illa Flaubert".

* Mor el pintor Juli Ramis.

* El Parlament aprova per llei un nou redactat de la Compilació del dret civil especial de les Illes Balears.

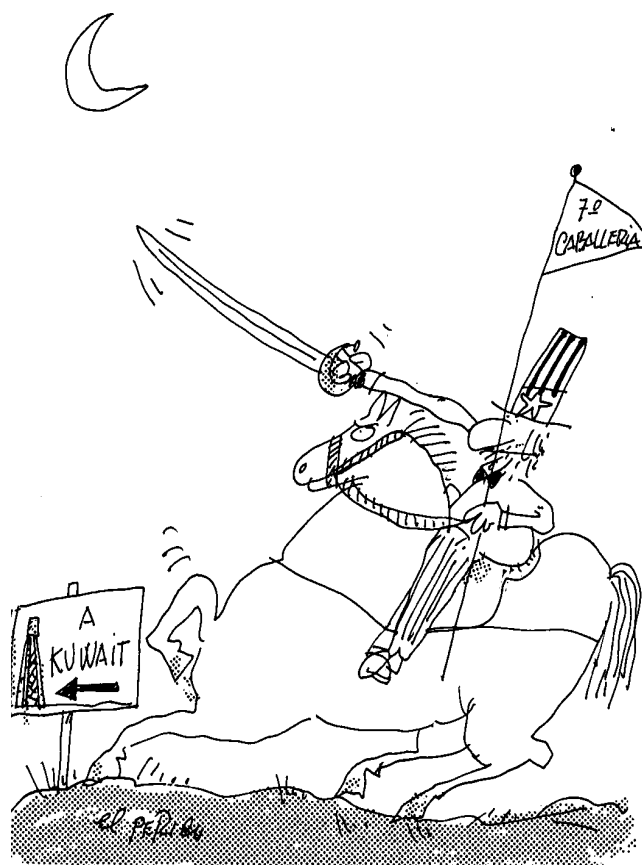
* Alicia Alonso i Rudolf Nureyev actuen junts al Festival Internacional de Música i Dansa de Palma.

* S'inaugura a Palma el Centre Cultural Pelaires, amb una mostra de la famosa galeria Marlborough.

* Visita Mallorca el Dalai Lama.

* Es crea a Manacor el grup musical "Montenegro", que interpreta música pop rock i composicions pròpies de Guillem Sansó.

* L'oferta d'allotjament turístic era de 1.681 establiments i 263.881 places.

Ramon Mas Sansó

No sé si els companys m'han pres pel "pito des sereno", ja que cada dos per tres m'encolomen la presentació (el que després sol implicar el pertinent comentari de recapitulació) de les persones convidades a les Vetlades d'es Molí d'en Bou.

És feina, però la veritat és que no solament no m'importa i no em faig pregar gaire, sinó que generalment resulta tot un plaer intentar sintetitzar allò que hom ha sentit (per la oïda, i també amb aquesta part del cervell que adesiara anomenam cor) poc abans i mentre s'assaboreixen els deliciosos plats d'en Tomeu "Pinxo".

Per això quan en Guillem Quina em va dir que em portaria el currículum d'en Ramon "Pisca" no faig arrufar gens el nas.

D'en Ramon vaig tenir la sort de conèixer, quan jo era jovenell, el seu padrí Ramon, el carter, qui sempre em bromejava la meva cama carrionera. Anys més tard, en el sí del Club Card, vam compartir feines i cabòries amb el seu pare, en Jaume "de sa Banca March", malauradament perdut abans d'hora en aquesta mena de guerra contínua del trànsit.

Però, a més, d'en Ramon, en la meva memòria en guardava dues imatges simpàtiques: una de quan ell era nin, quan compartíem el mateix sostre d'estels en el pinaró que hi ha entre les cases de s'Hospitalet Nou i cala Virgili. Eren els primers anys de campaments a Sant Llorenç des Cardassar (anys 1972, 1973) i en Ramon era el més petit i etxerevit d'una tenda de campanya -manllevada al "Frente de Juventudes"- de cinc infants que responia al nom de "Els 5 pisques", (amb el seu germà Pere, els seu cosí Miquel, i altres dos cosins que habitualment vivien a Ciutat).

I l'altra de la seva pubertat, quan es passejava, amb orgull de festejador primerenc, pels carrers de la vila donant-se la ma amb la seva atlotà.

I no gaire més en sabia; per sa mare, que solia venir els dissabtes a dinar amb família, amb la seva dona i el seu fill. Per la premsa (?) que havia

llegit la seva tesi doctoral. I no sé com, que es guanyava la vida fent de professor dels estudis d'Informàtica a la Universitat de les Illes Balears.

A més, el tema, "parlarà d'internet i de ses noves tecnologies", resultava del tot interessant. Sabut i assumit és que, els qui hem tingut la sort de viure aquest canvi de segle, hem pogut conèixer i viure varies revolucions, totes ben transcendents: la participació activa i

generalitzada de la dona en el món del treball, la imparable immigració de les persones sorgides de la desesperant pobresa d'això que en diem "tercer món", i la revolució tecnològica. Tres revolucions d'abast encara poc estudiat i ponderat.

Certament la vetlada prometia. Apa idò, anem-hi!

Van ser els primers en arribar, esperaven abaix, a "sa carrera" des molí. A mesura que anava arribant gent es repartien salutacions i besades. El ventall dels habituals a les vetlades s'anava obrint amb gent nova. Un primer indicador: la capacitat de convocatòria.

Normal, segur, obert, positiu, desproblematitzat... en Ramon anava escometent i rebent la gent/amics a mesura que arribava.

Poc després, ja asseguts a la taula, dos mots en relació als seus treball d'investigació, de les seves publicacions, de la seva participació en congressos... llevat d'alguna excepció, tot en anglès i a l'entorn de l'animació d'imatges: actors virtuals i estructures articulades del cos humà.

De forma premeditada i conscient en Ramon deixà de banda el seu rol de científic i optà per orientar la seva inter-

venció vers una visió global del tema des d'una perspectiva humanitzada: la imprevisió en funció de la demanda del moment amb el bagatge segur que et dispensa el coneixement. Així:

Es manifestà obertament tecnòfil (li agrada el darrer aparatet que surt) i intentà batre els arguments tecnòfobs: al cap i a la fi internet i les noves tecnologies són atacats amb els mateixos arguments que segles passats s'atacava l'aparició de la impremta i la publicació dels llibres.

Assenyalà bàsicament els avantatges: comunicació lliure a l'abast de tots, incidències no espectaculars en múltiples activitats diàries...

I també dels perills: d'atorgar a l'eina possibles maldats relatives al ús que se'n pugui fer "... la màquina no és dolenta en si mateixa, és l'ús que en fan les persones d'aquesta màquina el que pot resultar dolent...", no saber destriar allò que t'interessa d'entre l'excés d'informació que arriba...

Em va agradar especialment la resposta a una pregunta concreta, quan assenyalà "... jo giraria la pregunta, a quin aspecte de la vida actual deixa d'intervenir internet i les noves tecnologies?"

Però no tot van ser noves tecnologies, també va parlar, amb conversa fluïda i plena de referències desenfadades i informals a la gent del seu costat, de tot allò que apareixia verbalment sobre la taula, i de la seva singular col·lecció d'aquestes joguinetes que apareixen a l'interior dels coneguts ous de xocolata "Kinder".

La taula era llarga i al final, anaren sorgint petits grups que anaven

dient la seua, amb referència a les noves tecnologies o a temes diferents.

Es pot pensar que, de forma intuïtiva, es donava allò que poc abans havia explicat en Ramon, "en un principi les empreses, els governs... disposaven d'un gran ordinador central que aglutinava tota la informació, però s'adonaren que això podia resultar perillós, un accident o un atemptat podia rompre i espatllar tota la informació, per això, darrerament en comptes d'un ordinador gros, en posen molts de petits intercomunicats, una xarxa d'informació, on cap dels elements no resulta imprescindible per al funcionament dels altres"; però certament no era així, eren emissors i receptors que anaven dient la seva sense comunicació amb els altres.

Una vegada acabada la vetlada, de camí cap casa pensava que m'havia

agradat força "reconèixer" en Ramon, la seva postura propera, senzilla, sense altra pretensió que la comunicació directa de persona a persona. Un científic sota la carcassa d'una persona, o si voleu, una persona que treballa la ciència.

De cine.

Guillem Pont

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor - Mallorca
Tel. 971 585720

Ben fet

&
Toni Navarro
-catering-
servei de festes a domicili
971 564357

info@ben-fet.com

www.ben-fet.com

"Per Sant Llorenç, figures a querns"

Guillem Pont

Després d'uns mesos de cercar fotografies per poder redactar això de "Imatges del mes...", hom s'adona que una de les aportacions de la feina -tota feina aporta coses a la persona que la realitza-, fa referència al reduccionisme del nostre entorn conscient més habitual. De les coses que passen, i que passen ens hi fixem o no, solament ens adonam d'una petitíssima part.

Feta la pinzellada per a la reflexió, es podria assenyalar... L'estiu marca l'acabament del cicle anyal del blat. I quan els graners són plens, quan deixa d'haver-hi preocupació per la pervivència, les persones ho festegen, fan festa. No resulta casual, idò, que la majoria de pobles de Mallorca tinguin les seves festes patronals a l'estiu, si fa no fa, des de Sant Joan (24 de juny, solstici d'estiu) a Sant Miquel (29 de setembre,

equinocci tardoral).

Malgrat la poca incidència dels graners en el perviure de la nostra gent, Sant Llorenç, el 10 d'agost, mostra les ganes de festa dels llorencins. Enguany, com en aquests darrers anys, cal destacar la participació en la cursa popular nocturna, un dia de festa barat i d'espectacular participació ciutadana.

Però l'estiu també comporta altres fets: Mallorca és plena (de turistes, de cotxes, d'avions, de cases a foravila amb llumets... de tot!), i sol fer calor el que implicava fins fa poc -encara es poden veure restes dels costums- "estar a la fresca", anar a la mar (a Sant Llorenç en deien "a rentar-se") per després fer un trempó -o una bona

greixonera de sopes- sobre les roques, retrobar-se amb coneguts i amics...i altres petites coses que fan la vida una mica més festiva i laxa.

L'observació del cel a l'estiu sempre sol aportar novetats. Si tradicionalment solen ser les llàgrimes de Sant Llorenç, els meteorits que s'encenen en fregar l'atmosfera, i als encesos estels d'estiu (Altair, Vega i Deneb) del camí de Sant Jaume, enguany ha estat la proximitat de Mart. Bé proximitat, proximitat, si parlem de 56 milions de quilòmetres és un concepte ben relatiu. Però comparativament, si consideram que habitualment sol estar entre 70 i 100 milions, i que el fet no tornarà passar fins d'aquí a 284 anys, ja està bé.

Calor, calor i calor... enguany ha estat un estiu llarguíssim, amb tres mesos de calor intensa, fins al punt de posar de moda, amb tons d'imprescindibilitat, un aparell, el d'aire condicionat, desconegut fins fa ben pocs anys.

Un altre tema sortosament excepcional ha estat del del foc. Amb ventet de ponent, a favor del vent i en començar la nit (cosa que deixa poc marge a la casualitat) el dia 28 es detectà un foc que cremà unes trenta cinc

quarterades del puig de ses Llenques, a la banda septentrional de la muntanya de Calicant. De banda bombers i avionetes, sant Pere, amb un canvi direccional de vent ajudà a apagar-lo.

Sembla mentida que encara puguin passar coses d'aquestes. Encara hauran de passar algunes generacions per arribar a la consciència cívica de què els beneficis d'un són infinitament més petits que el cost que hem de pagar entre tots?

Ametles, garroves i figures centren l'activitat pagesa, de cada any més marginal, del mes d'agost. En temps d'ametles, a finals d'agost se solen donar dies de núvols alts i aïllats. L'ombra temporal d'aquests núvols representava uns moments de descans per a la pell, avesada a rebre el sol implacable. Enguany, com sol passar, encara s'han pogut oir i veure, ens aquests dies mig ennigulats, els abellerols (Merops api-

aster) els espectaculars ocells de colors que volen alts, en petits grups, que nien dins l'arena i s'alimenten d'insectes, especialment d'abelles.

Si bé, en general, la terra mostra els rostolls cremats pel sol, qui no necessita els pasturatges comença a "girar" la terra per tal que s'oxigeni i es prepari per rebre, en octubre novembre, les noves llavors.

Vora el llums els dragons (Tarentola mauritanica) es deixen veure -i si hi ha sort retratar- en la seva espectacular caça d'insectes atrets per la claror en la nit.

De dia, les pollades de principis d'estiu, mostren la seva força i empena, com és el cas dels indiots que, amb el seu comportament individual ja mostren

les singularitats inherents al sexe: els mascles ja s'estufen i mostren indicis de defensa de territori. (potser val aquí recordar el poema de Jaume Santandreu Llicó de l'aviram a "Nissaga de Sen").

ha bany a les cases de foravila, no es necessiten les figueres de moro. Potser per això han anat desapareixent. Si es poguessin comptar els corrals de figueres de moro que han desaparegut en els darrers trenta anys, la xifra potser seria un bon indicador del canvi de costums.

Malgrat tot, i de banda significats, tant les figueres com les figues tenen una interessant i bella textura plàstica, de banda la interessant curiositat de què el que nosaltres coneixem per "fulles" són realment el tronc i les fulles realment són allò que nosaltres coneixem per "pues".

Potser cal recordar que

Però de tot el que pot aportar el mes d'agost, ara i aquí, m'agradarà destacar solament dues imatges: les figues de moro i la taperera.

La figuera de moro (*Opuntia ficus-indica*) perquè d'alguna manera podria representar la fòbia i l'aversion envers els temps passats. Ja sabem que això no és cert, que la pervivència d'usos i costums està lligada a la utilitat actual. Però també és cert que podrien ser un dels símbols de la Mallorca preturística, com ho eren els femers a les cases o l'engreix d'un porc per fer matances. Des que no hi ha porc per engreixar, no es necessiten les figues. Des de que hi

La taperera (*Capparis spinosa*) podria representar (talment com hi podríem posar l'ullastre o la figuera) l'adaptació a l'entorn: tan es fa a les terres roges de Campos o Llubí on les fondes arrels la fan rebrotar després de la sega dels cereals, com es fa a les esclotxes de roques parets o murades. De banda les tàperes i el taperots envinagrats que serveixen d'aperitiu o per acompanyar altres plats (per exemple les sopes o el pa amb oli), voldria destacar el subtil i deliciós perfum de la flor, també destacable pels seus espectaculars pètals i pistils.

El Pare Bonafè, quan descriu la taperera a "Flora de Mallorca", hi posa una endevinalla:

Estimat, escolta això,
contesta on te pregunt.
Quin arbre és el que fa el fruit
abans de treure la flor?

assaborir una figa de moro fresca, millor si és hivernenca i collida de la figuera, per la gent que frega la cinquantena o més és retrobar-se amb la infantesa. I que les "fulles" encalentides, per la seva condició d'emol·lients, s'han utilitzat durant molts d'anys per fer madurar buranyes i bonys.

Joieria Femenias

l·listes de notes i objectes de regal

Rector Pasqual, 8
Sant Llorenç

Catalina Melis Ferrer, modista autodidacta

Isabel María Muñoz Carrión

El dia set d'agost, amb motiu de la celebració de les festes del poble dedicades al seu patró, Sant Llorenç, Catalina Melis Ferrer, més coneguda de tots per *na Ferrer*, ens sorprèn amb una grandiosa exposició de vestits de núvia, de primera comunió i de baptisme. I dic ens sorprèn perquè constitueix quelcom inèdit dintre del món de la moda, ja que estam acostumats a veure les col·leccions o les desfilades dels grans modistos abans de la seva comercialització, però no després.

Analitzant l'exposició ens trobam amb vestits de núvia de diferents estils, des dels de randa, punta fina, els brodats damunt roba o els ornats amb pedreria, acabats que duia a terme la seva filla Margalida. Tampoc no hi mancava el tradicional vestit vaporós, amb coa, ni el de línia més senzilla, tobiller i menys ampulós.

Malgrat no sigui comentarista de moda ni de la seva trajectòria, crec que a l'esmentada exposició es distingeixen dues èpoques. La primera es correspon amb el vestit clàssic, ajustat a la cintura i fona la falda. La segona coincideix amb l'actual, llevat dels escots, que avui estan a l'ordre del dia. També fa l'aparició el color: junt al blanc i al marfilenc s'entreuen el rosa, el salmó i el blau-cel.

Juntament amb els vestits s'exposava també la lligadura i una fotografia dels nuvis, detall que acaba de complementar i d'arrodonir el conjunt.

L'exposició ha estat un èxit total dintre de la nostra localitat, tant per la modista, que ha imprès als seus models un segell molt personal, com per a la gent del nostre poble, que han pogut contemplar i recordar, al pas del temps, el dia més il·lusionat de la seva exis-

tència.

El seu valor és local però, al mateix temps, marca una fita dins la modisteria balear.

Què va sentir el set de juliol, el dia memorable de la inauguració de la col·lecció de vestits de núvia fets per vostè?

Vaig sentir una emoció molt gran i una alegria immensa, en veure junta una part de l'obra que de les meves mans ha sortit. I al mateix temps l'agraïment a totes les persones que varen aportar les seves peces per expoxar.

Sra. Catalina, seria tan amable de relatar-nos com i quan varen esser els seus començaments dins l'art de la modisteria?

Jo era brodadora, però m'agradava més cosir. Feia la roba dels meus i, com és natural, la meva.

Vaig començar fent peces de roba interior: enagos, camises de dormir i qualche apanyament de vestits i coses senzilles. A poc a poc, la gent va anar posant la seva confiança en mi i d'aquesta manera vaig anar progressant i, quasi sense pensar-m'ho, em vaig convertir en una modista. I de cada dia que passava augmentava en prestigi. Això va succeir quan només tenia vint-i-dos anys.

Quantes etapes distingiria al llarg de la seva carrera professional?

Dues etapes ben diferenciades.

La primera, d'una duració aproximada de cinc anys, fou molt difícil per a mi, perquè em sentia tota sola, sense ningú que m'ajudés. Més envant, en una segona fase, la meva filla, darrera mi, va aprendre l'ofici pel que tant havia lluitat, inclús em va superar. Als vint anys era ja tota una modista i juntes anàvem a les desfilades a l'hotel Ritz, de Barcelona, i a Palma.

Ella es va posar a vestir les més joves i jo les de més edat, encara que sempre treballàvem de mútua unió i en perfecta coordinació.

Al començament, de quants

membres constava el seu taller? I en l'època d'esplendor?

De prest, venien al·lotes per apredre de cosir. Després vaig arribar a tenir quatre o cinc oficials a sou.

Em consta que fou una modista de prestigi, no sols a Sant Llorenç sinó a tota la comarca. Què ens diu al respecte?

Sí, és la pura realitat. També he treballat molt per a Portocristo i tota la seva rodalia. A canostra tothom era ben rebut, tant si cercaven una cosa senzilla com luxosa.

Com a professional, què sent un en moure's dins el món de la moda?

Anant a les destilades (Barcelona i Palma) sempre s'aprèn i es duen novetats de teles, modes i idees. En una paraula: et sents actualitzada i a punt per afrontar les innovacions que la moda t'exigeix.

Què ha estat per a vostè el**més important dins la seva professió?**

Sentir-me segura de mi mateixa, en sebre captar les idees del client i comptar amb capacitat suficient per dur-les a terme.

Ja que l'exposició ha estat de vestits de núvia i de primera comunió, ens pot dir aproximadament quants n'ha fets?

De núvia passen els dos-cents i de primera comunió no ho sé amb exactitud.

Qualque cosa més per afegir?

Es va donar el cas que en una setmana vestírem quatre núvies, i això es va repetir més d'una vegada.

Vaig començar a cosir per al públic als vint-i-dos anys. Ara en tenc vuitanta i, encara, el que més m'agrada són l'agulla i els vestits.

Moltes gràcies per la seva col·laboració amb Flor de Card. Enhorabona i que pugui viure molts d'anys amb salut.

Tal dia com avui**ARA FA 115 ANYS**

* Que sor Maria del Cor de Jesús fou nomenada la primera superiora del convent de Sant Llorenç.

ARA FA 110 ANYS

* Que la Unió Republicana es va constituir a Sant Llorenç.

* Que es va instituir el servei de correus a Son Carrió.

ARA FA 55 ANYS

* Que Nicolau Pasqual aconseguí el títol de campió d'Espanya de tir amb fusell.

ARA FA 50 ANYS

* Que Tomàs Rosselló fou nomenat batle de Sant Llorenç.

* Que es va inaugurar el "pès".

ARA FA 45 ANYS

* Que Llorenç Galmés començà a exercir de director de l'escola de Son Carrió.

ARA FA 35 ANYS

* Que s'aprovà el Pla Parcial de Sa Coma.

ARA FA 30 ANYS

* Que Son Carrió té l'actual camp de futbol.

* Que patírem una plaga de grins.

ARA FA 20 ANYS

* Que l'APA se'n cuida de vendre els llibres de text.

ARA FA 15 ANYS

* Que s'inaugurà la unitat sanitària de Sant Llorenç.

ARA FA 10 ANYS

* Que Joan Domenge va llegir la seva tesi doctoral: "El procés de construcció de la catedral de Mallorca".

ARA FA 5 ANYS

* Que es va organitzar la "I Marxa pel tren de Llevant".

Josep Cortès

Temps per a la poesia

Isabel María Muñoz

ELEGÍA

*A ti, Lydia Rodríguez (1)
Se tronchó una flor*

Del jardín de mis amores
la más bella de las flores se ausentó.
Piel morena; ojos oscuros.
Dieciocho años apenas estrenados.

En una calurosa noche de estío,
el tiempo -que no entiende
de belleza ni de flores-
veloz como el rayo
el pedículo cortó:
maltrecha, malherida la flor está.
Pétalos rosados que, el hado,
fatídico, en rojos convertía.
¡Ángel liberto! Sierra que amedran-
ta a los mortales!

Lydia: luz, el día. Tinieblas, la noche.
El azar lo dispuso así;
mas tu recuerdo, en nuestra mente,
perenne queda.
En el espacio sideral
un lugar ocuparás,
donde brillarás por toda una eternidad.

Tu ex-profesora

(1) La present elegia s'ha escrit en castellà degut al pluralisme lingüístic familiar

L'explotació de la platja de Sa Coma (XVI)

14 de juliol de 1995

El segon informe jurídic segueix dient que:

3.- Tot i que la jurisprudència és escassa, hi ha alguns elements per entendre que el Tribunal Suprem entén que la vigilància està al servei de les competències estatals. Aquest Tribunal connecta domini públic marítim-terrestre i manteniment dels serveis de salvament i vigilància del litoral. És per això que la concessió assenyalava que el Ministeri conservarà en tot moment les facultats de tutela i policia sobre el domini públic. Això no pot ésser més lògic. L'article 64 de la Llei de Costes assenyalava que "tota ocupació de domini públic marítim-terrestre amb obres o instal·lacions no desmuntables estarà supeditada a la prèvia concessió de l'Administració de l'Estat". Com és possible que es doni una concessió sobre una platja, prevenint la presència d'elements desmuntables, quan de l'Ordre de 31 de juliol del 1972 es preveu l'existència d'un local apropiat proveït d'aparells de respiració i farmaciola, socorristes i tal vegada metge i personal sanitari, així com torretes d'observació. La lògica diu que aquestes instal·lacions han d'estar previstes per Costes com a passa prèvia a la classificació de la platja i en tot cas com a qüestió anterior a la possibilitat de conferir concessions a particulars.

4.- Que el salvament de les persones que estan devora les costes és en termes generals una competència estatal és relativament clar. L'exposició de Motius del Real Decret 264/91, diu: "Així mateix, el Conveni sobre seguretat de la vida humana en el mar, de l'1 de novembre de 1074, determina la obligatorietat dels governs de prendre

les mesures per garantir el salvament de les persones que es trobin en perill en el mar o prop de la costa".

5.- La competència dins el mar mai pot ésser municipal. O és de l'Estat o de la Comunitat Autònoma. El mar és un tema de sobirania. I en funció d'això s'ha exclòs la competència municipal dins el mar en temes tan clars i de competència dels ajuntaments com l'Urbanisme. El tema és encara més explícit després que les Comunitats Autònomes -entre elles la de les Illes Balears- reclamessin la competència sobre litoral i el Tribunal Constitucional la reconegués. Però limitant el litoral a "la ribera del mar" i a les zones terrestres de protecció i influència. Els Ajuntaments han de vigilar el manteniment del material. Però qui el col·loca? Evidentment, no els Ajuntaments. O la Creu Roja o Protecció Civil si ens cenyim a l'experiència. Per tant sembla impossible que les obligacions municipals vagin més enllà d'allò que al respecte diu la Llei de Costes.

6.- A tot això hi podem afegir que tota concessió implica un cert equilibri econòmic. Màxim quan el concessionari proclama que vol fer una inversió de servei i no especulativa.

En aquest aspecte, la concessió a Redo SA conté tots els elements per a precisar que és aquesta entitat, com a concessionària dels serveis de la platja de Sa Coma, qui carrega amb les pertinents obligacions de vigilància i manteniment dels serveis.

Per altra banda, la concessió obliga el concessionari a instal·lar -sense distincions- la senyalització definitiva. Per tant, sembla que Costes ha traslladat al concessionari les obligacions que al respecte marca la legislació. Està clar que la concurrència a la platja és la principal de les activitats que es desenvolupen dins l'àmbit de la concessió.

Si no fos així, no s'entendria que el concessionari hagués ofert 5 milions de pessetes a l'Ajuntament de Sant Llorenç perquè fos aquest qui realitzés les tasques de seguretat, Ningú no paga per una cosa que un altre està obligat a fer gratuïtament. Per tant, això implica un reconeixement tàcit de la situació.

Com a conclusió podem dir que en aquest cas concret la responsabilitat és de la Demarcació de Costes i del concessionari, en virtut del títol d'explotació i ordenació que s'ha fet de la platja de Sa Coma. Entenem que l'Ajuntament no pot tenir cap responsabilitat directa per les instal·lacions que existeixin o deixin d'existir a la platja en qüestió. I que l'única cosa que correspon a l'Ajuntament és vigilar fins a quin punt el que té obligació de fer-ho compleix les seves obligacions legals o no, fent arribar als organismes competents la seva opinió fundada.

Antoni Sansó

Ex-regidor de l'Ajuntament de Sant Llorenç

FUNERÀRIA BALEAR SL

Els ofereix els millors serveis en:

* **Baüls (gran varietat de models)**

* **Cotxe fúnebre propi**

* **Floristeria (corones, centres, rams, etc)**

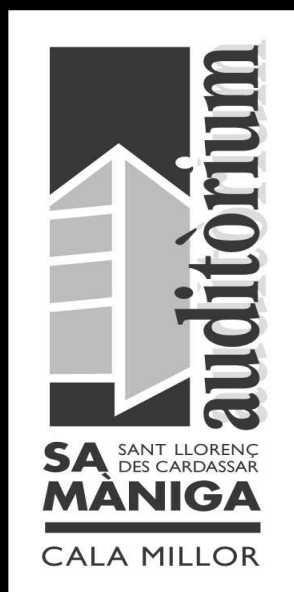
Per avisos i preavisos

Carrer de Santa Margalida, 80 - Artà

971 836888

629 780891

Els atendrem les 24 hores del dia, laborals i festius

INFORMACIÓ I TAQUILLA

971 58 73 73

Ajuntament de
Sant Llorenç des Cardassar

OCTUBRE 2003

DESCOBRIM LA MAR

ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL
PER A TOTA LA FAMÍLIA

Del 21 al 25 d'octubre:

- * Activitats per a escolars
- * Taller de cuina de la mar (Restaurant Molí d'en Bou)
- * Exposició i visites comentades d'una aula marina

Més informació al 971 58 73 73

AVENTURA AL FONS DEL MAR

teatre

Tamquam Espectacles

Dissabte, 25 d'octubre, a les 18.00 h

Preu: 5 €

El mort joiós

En una terra fèrtil, plena de caragols,
vull cavar jo mateix una fossa profunda,
on pugui estendre així com vulgui els meus vells ossos
i dormir en l'oblit, com ho fa un tauró a les ones.

Odio els testaments i odio les sepultures;
abans d'implorar una llàgrima a ningú,
preferiria, viu, convidar els corbs
a ensagnar els seus becs en el meu immund esquelet.

Oh cucs!, obscurs companys sense orelles ni ulls,
vegeu que ve a vosaltres un mort lliure i joiós;
vividors filòsofs, fills de la putrefacció,

passeu sense remordiment a través de la meva ruïna,
i dieu-me si queda encara una tortura

Aquest és un poema de Charles Baudelaire (París, 1821-París, 1867), que concretament podem trobar com el número 68 en el seu poemari més conegut: *Les Flors del Mal* (1857). De Baudelaire cal dir que fou un dels grans poetes del segle XIX i el pare del simbolisme i el decadentisme. Destacà sobretot per la seva originalitat de concepció i per la seva perfecció de forma. Era considerat un dandy romàntic i se li pot aplicar l'adjectiu de modern i trans-gressor (tractava temes polèmics, com el d'aquest poema, que escandalitzaven la societat burgesa acomodada, i per això la seva obra va ser censurada i tit-lada d'injuriosa).

"El mort joiós" és un poema molt representatiu d'aquest estil provocador i polèmic. En aquesta ocasió ens pre-senta un cant a favor de la mort,

en contraposició a la trista vida que duïa la gent en aquell temps (sempre controlada per les pautes de la burgesia conservadora). Per això el poeta explica en aquests versos que espera la mort amb alegria i la veu com la seva taula de salvació. Però no és que idealitzi el més enllà, ans el contrari, ja que el presenta d'una manera bastant realista (recordeu que parla de cucs, corbs i putrefacció), però la vida real és tant trista que abans prefereix això. En poques paraules, doncs, critica sense gens de miraments l'estil de vida que les persones duïen en aquella època. De fet, el seu desig sempre fou superar la grisor de la vida humana, trobar l'anhelat *spleen*, que vendria a ser l'ideal de BELLESA (això darrer en lletres majúscules). I ho inten-tà trobar de diferents maneres: a través de l'art, a través del somni, a través de l'amor, a través de l'alcohol o de les drogues i finalment, com indica aquest poema, a través de la mort. Si seguim l'evolució

del poemari *Les Flors del Mal*, veurem que el poeta, després de diferents temptatives, només veu la possible salvació a través de la mort, i precisament aquest poema ja indica això.

19 días y 500 noches

Lo nuestro duró
lo que duran dos peces de hielo
en un güisqui on the rocks.
En vez de fingir,
o, estrellarme una copa de celos,
le dio por reír.
De pronto me vi,
como un perro de nadie,
ladrando,
a las puertas del cielo.
Me dejó un neceser con agravios,
la miel en los labios
y escarcha en el pelo.

Tenían razón
mis amantes en eso de que, antes,
el malo era yo,
con una excepción:
esta vez, yo quería quererla querer
y ella no.
Así que se fue,
me dejó el corazón en los huesos
y yo de rodillas.
Desde el taxi,
y haciendo un exceso me tiró dos besos.
uno por mejilla.

Y regresé
a la maldición del cajón sin su ropa,
a la perdición de los bares de copas,
a las cenicientas de saldo y esquina,
y, por esas ventas del fino Laina,
pagando las cuentas de gente sin alma
que pierde la calma con la cocaína,
volviéndome loco,
derrochando la bolsa y la vida
la fui, poco a poco,
dando por perdida.

Y eso que yo,
para no agobiar con flores a María,
para no asediarla con mi antología
de sábanas frías y alcobas vacías,
para no comprarla con bisutería,
ni ser el fante que va, en romería,
con la cofradía
del Santo Reproche,
tanto la quería,

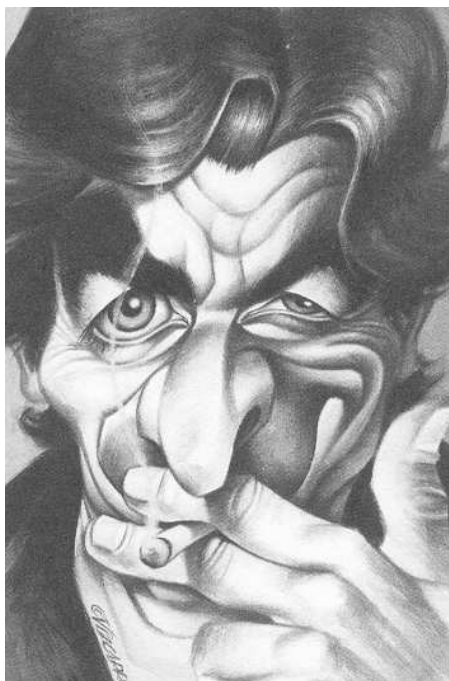
que tardé en aprender a olvidarla,
decinueve días
y quinientas noches.

Dijo hola y adiós,
y, el portazo, sonó
como un signo de interrogación,
sospecho que, así,
se vengaba a través del olvido,
Cupido de mí.
No pido perdón,
¿para qué? si me va a perdonar
porque ya no le importa...
siempre tuvo la frente muy alta,
la lengua muy larga
y la falda muy corta.

Me abandonó,
como se abandonan los zapatos viejos,
destrozó el cristal de mis gafas de lejos,
sacó del espejo su vivo retrato,
y, fui tan torero, por los callejones
del juego y el vino, que, ayer, el portero,
me echó del casino de Torrelodones.
Qué pena tan grande,
negaría el Santo Sacramento,
en el mismo momento
que ella me lo mande.

Y eso que yo,
para no agobiar con flores a María,
para no asediarla con mi antología
de sábanas frías y alcobas vacías,
para no comprarla con bisutería,
ni ser el fante que va, en romería,
con la cofradía del Santo Reproche,
tanto la quería,
que tardé en aprender a olvidarla,
decinueve días
y quinientas noches.

Segurament
estam davant una de
les cançons més po-
pulars de Joaquín
Sabina, almenys d'a-
questa darrera dè-
cada. Concretament
pertany al seu disc
més exitós i complet
de la seva dilatada
carrera, el qual se
titula igual que la
cançó que us he

presentat (19 días y 500 noches). Com
tots deveu saber, Sabina és reconegut
com un dels millors cantautors de la
música espanyola, i de fet el seu èxit
comercial així ho demostra. El podríem
definir com un trobador urbà, ja que
intenta fer unes lletres líriques que
sovint arriben al nivell de la poesia, i a
més ho fa amb el llenguatge, les frases
fetes i l'argot del carrer. I és que des de
sempre s'ha manifestat com un habitant
del carrer, coneixedor de tots els racons
de Madrid (els més lluminosos i

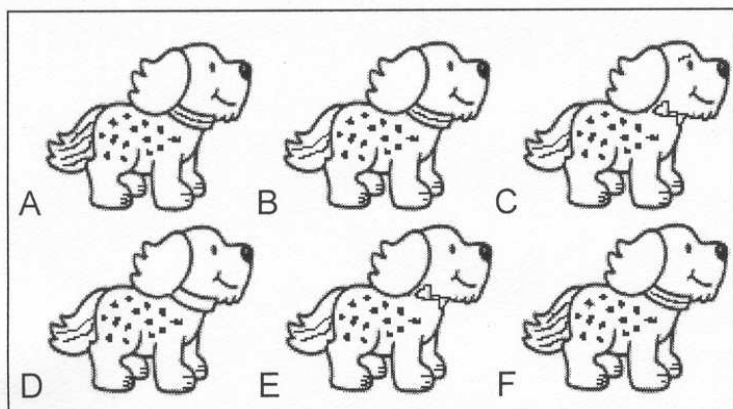
glamurosos, però també els més obs-
curs i innobles).

La cançó que us presento mostra
un argument realment típic, com seria
el de la tristesa d'un home després
d'haver estat abandonat per la seva
amant. No obstant això, Sabina, amb el
seu estil personal, és capaç de rein-
ventar aquest argument i convertir-lo en
un magnífic text satíric i truà, marca de
la casa. Això sobretot ho aconsegueix,
gràcies a la seva facilitat de paraula, la
qual cosa li permet enllaçar un munt de
frases de gran càrrega semàntica (re-
cordem que dins el text arriba a parlar
del comiat dels dos amants, del seu do-
lor passional, del caràcter de l'amant,
dels barris baixos de Madrid, de la seva
mala vida, etc.) i construir extravagants
comparacions ("lo nuestro duró lo que
duran dos peces de hielo en un guisqui
on the rocks", "de pronto me vi, como
un perro de nadie", etc.) o divertits jocs
de paraules ("las cenicientas de saldo y
esquina", "mi antología de sábanas frías
y alcobas vacías", "siempre tuvo la fre-
nte muy alta, la lengua muy larga y la
falda muy corta", etc.). I tot això que he
esmentat crec que ja s'endevina en l'en-
certat títol de la cançó, 19 días y 500
noches, a través del qual ja podem en-
devinar cert joc de paraules i un humor
molt intel·ligent (de dies només en tarda
dinou a oblidar-la, però se veu que per
la nit l'enyora més).

1.- Cerca els dos canets iguals:

2.- Endevinalla:

Si et tinc a l'orella,
molt bé et puc sentir
encara que estiguis
molt lluny de mi.

3.- Sabies aquesta dita?

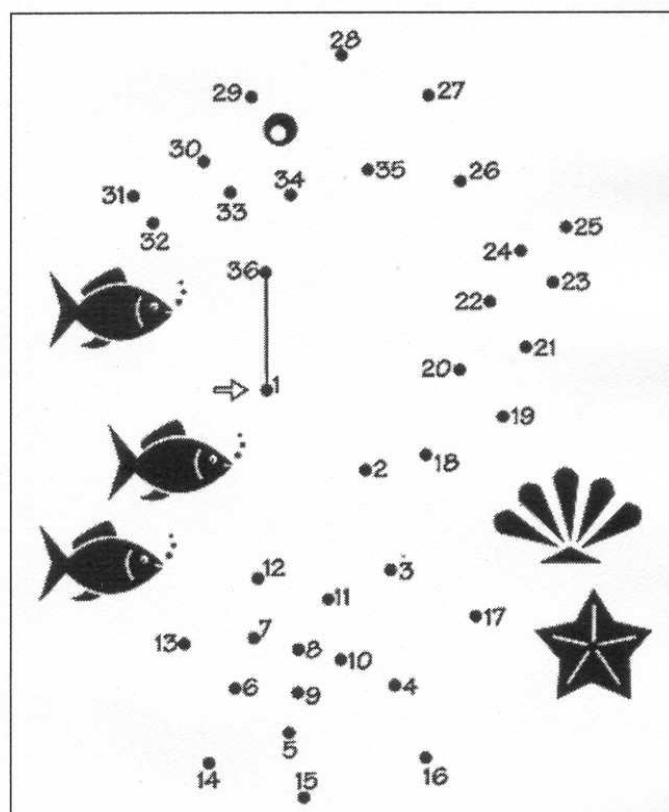
*Quan l'octubre està
finit, mor la mosca i el
mosquit.*

4.- Localitza el nom de vuit varietats de figues de taula:

O	Y	M	S	W	D	G	F	T	C	O	C
S	L	A	B	U	O	Q	L	K	U	V	O
B	O	R	D	I	S	S	O	T	C	N	L
Z	V	T	P	E	E	M	R	S	A	V	L
Z	E	I	D	T	L	A	Q	A	R	D	D
C	R	N	G	R	K	S	A	Q	E	D	E
G	D	E	X	O	V	J	L	J	L	S	D
X	A	N	V	T	H	E	L	N	L	S	A
V	L	C	Z	J	F	Q	V	J	A	Z	M
Y	P	A	R	A	T	J	A	L	Y	L	A

5.- Completa aquest encreuat numèric:

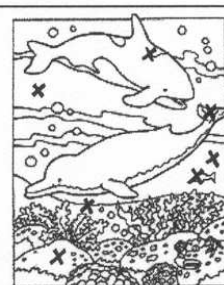
6	-	2	x	2	=	
+		x		x		+
6	x	1	+		=	9
:		+		-		-
	+		-	4	=	4
=		=		=		=
4	+		+		=	

6.- Segueix els números i veuràs que és:

Solucions al número anterior

- 1.- Diferències:
- 2.- Endevinalla:
Les tisores
- 3.- Els castells
iguals són:
el 2 i el 5.

Jaumet: Uep, que estau de morrenos, se veu lo ben aprofitades que duis ses vacances. Idò jo vos contaré una petita conversa escoltada en ses meves vacances un dia qualsevol a un lloc qualsevol, i així donarem peu per abandonar sa política i retornar a lo social; és segur que serà lo més profitós i menys decepcionant: dos senyors parlaven de religió: "pareix que no hi creus ni li tens gens de por". "Ja és clar que em fa por l'infern, però no com a tu que te fa por es foc etern, sa caldera, es sofre i en barrufet amb ses seves banyes". "A mi lo que me produeix feredat és pensar lo estressant que ha de ser conviure eternament amb sos defensors de sa pau i es exterminadors des terrorisme, com són en Sharon, en Bush, n'Aznar i en Blair (quan reconeixeran que sa diabòlica aliança només produeix més terrorisme, més guerres, més morts, més inseguretat i més pobresa? O ho fan simple i llanament per donar més riquesa an es seus quatre companys?).

Xesc: Està ben demostrat: sa raó no és des qui la té, sa raó és sempre des més poderós, i en es nostre regne si tot un col·lectiu repeteix una mentida ben ensenyada, sense canviar ni una coma, s'ho creu fins i tot es mateix mentider. I si es poble no s'ho creu, sempre tenen qualcú a posar ses coses a favor des partit o sense, o no?

Julià: Me pensava que no havíem de xerrar de política; idò en aquest cas ho convertiré en social. Saben es senyors des govern, tan preocupats ells p'es compliment de sa Constitució, p'es seu manteniment inalterable, quins foren ets únics opositors de sa nostra Carta Magna? Senyor Fraga, per què no els reuneix i els ho explica?

Ramon: Vegent que avui sa cosa va de lo social, a mi m'interessa parlar de sa seguretat laboral: se dóna sa

casualitat que Espanya va ésser sa primera nació d'Europa en fer unes normes per sa seguretat en es treball; les feren els Rei Catòlics degut a sa necessitat de gent per seguir engrandint es seu Regne i veient sa gran quantitat de pèrdues humanes en accidents laborals (el 1493 els Reis Catòlics ja feren unes normes). Després des parèntesi des Dictador aquestes normes sempre han existit a ses lleis espanyoles, unes vegades més rígides, unes vegades més febles. Ara mos regim amb ses lleis de sa Comunitat Europea. Jo em deman: per què si fórem es primers en tenir unes lleis com aquestes, actualment som es líders d'Europa en mortalitat en accidents laborals? Egoïsme empresarial? Poc interès des Govern en es tema? Poca pressió des sindicats? No ho sé, aquí qualque cosa falla.

Tomeu: Jo per un moment et robaré es teu tema, Ramon. Per què ets hotelers, en lloc de fer ofertes per sa compra de ses vacances en es darrer moment, no les fan en es qui compri ses vacances dos mesos abans? Tothom tendria més bon fer feina.

Xesc: Jo, amb sa meva actitud sempre crítica, també parlaré dets hotels: per lo vist això de "tot inclòs" ha estat tot un èxit, per tant sa propera temporada, més; i també més negocis tancats, menys gent fent feina i molta, molta qualitat; ara, això si, ets hotelers prometen no presumir mai més de sa riquesa de Mallorca. Moltes gràcies. Sa propera serà posar lletreros a tota s'Illa amb aquest missatge: "Per favor, donau llimosna an es turistes, veiam si entre tots aconseguim omplir totes ses places com abans, perquè si mos podria afectar, tant sicològicament com econòmicament". Sa veritat, me pensava que sa Q de qualitat era una altra cosa.

Mariano: Vos veig incapaços de parlar de lo social sense mesclar-hi sa política. Per tant, començaré jo: sabíeu que quasi sempre surt bastant més car desvestir una dona que vestir-la?

Jaumet: Té raó en Mariano. Jo diré sa meva, i veiam si som capaços de dir-ne una tots com sa d'en Mariano. Sa meva és: candidat: subjecte que arreplega dobbers des rics i vots des pobres, amb sa promesa a tots dos de

protegir-los a uns d'ets altres.

Xesc: Diplomàcia: és sa manera de fer cas a un canet fins que el tens lo suficient aprop per llavors poder-li fotre una bona coça.

Julià: Un crim et converteix en un assassí; un milló de crims et converteixen en un heroi. O no, Sr. Sharon i Sr. Bush?

Ramon: A partir d'ara se recupera sa religió com assignatura amb puntuació. Per quan pensa es govern recuperar s'assignatura d'urbanitat per formar ciutadans del món?

Tomeu: Deia n'Ortega i Gasset que ets imbècils són més perillosos que es dolents, perquè es dolents qualque vegada descansen i an ets imbècils, sa imbecilitat no els abandona mai.

Mariano: Turau es carro, que no me donareu temps a contar sa meva història: un recent casat després de sa lluna de mel se reuneix amb tres companys seus, ells li demanen què tal i els contesta: "Tu, com electricista, es posar es cables a sa manta va estar molt bé perquè estones mos feia botar; tu, com a fuster, vares fer una broma molt guapa perquè aquell llit s'anava baixant a poc a poc fins que se va rompre de tot. Ara tu, dentista, te vull fer saber que s'ha de ser molt fill de p... per sa primera nit omplir-me tots es preservatius d'anestèsia.

Joan Roig

Post data: En nom meu i de sa nostra pandilla, sa pandilla Dalmau, volem donar es nostro sentit condol a sa família des nostro company de currolles i de joventut, Joan Ferrer, que es passat dia 10 de setembre mos va deixar; de segur que ell podria ser un des tertulians d'aquesta Tertúlia de Cafè. Descansa en pau, Joan.

Setembre, mes de la fruita

Contemplar la sortida o la posta del sol generalment resulta un bell espectacle. Amb tot i amb això es donen el que podríem anomenar "moments especials", determinats per la talàia d'observació o pel període de l'any. Així, les sortides i les postes resulten espectacularment singulars si el sol s'aixeca o s'amaga, dins la mar. Una sensació especial es té quan es contempla des de dins l'aigua... potser cadascú té el seu moment i les seves preferències.

Amb tot i amb això, les sortides de sol setembrines no resulten gens despreciables: cel net, núvols d'acompanyament... certament gens malament.

I quan el sol s'ha begut la rosada és hora de treure les figues (preferentment peretjals i de la roca) a secar. Si ja es cullen secallones el procés resulta

més ràpid i net.

El procés d'encistar figues, que ara es fa per simple plaer gustatiu, era, fa anys, una activitat transcendent. Moltes vegades es convertia en l'únic companatge que acompanyava el pa a l'hora de berenar.

Per la Mare de Deu els pagesos i els missatges canviaven de possessió, cercant més guanys o menys feina (amb això no hem canviat gaire). Aleshores la collita d'ametles i figues era del pagès sortint, mentre que les garroves ja eren del pagès entrant.

Si no fos per les arrels i els costums de la gent major, ara ja es veurien ben poques persones collint figues, ametles o garroves. I més enguany que ha estat un any borrar ("fixa't-hi, enguany no cauen ses garroves, són tan

primes que queden a s'arbre... ja les trobaran ses ovelles!" deia l'altre dia un pagès).

Pomes tardanes, codonys, atzerols, gínjols, magranes, canya de sucre, nous... gairebé tot, avui, resulten fruits exòtics (un dia podríem parlar de la ràpida evolució de l'alimentació, o no?). Als pobles, qui més qui manco tasta una mica de tot, però sens dubte el tast de la varietat solament arriba a una petita part del conjunt actual de la població mallorquina.

Potser el fruit insígnia del setembre, per dir-ho d'alguna manera, n'és el

raïm: per menjar com a fruita, o com a afegitó del pa amb formatge o del pa amb talec, per a la elaboració de vi... que n'hi ha de diferència entre el raïm collit aquí després del natural procés de maduració del que, a vegades, tastam en altres èpoques de l'any!

Tot això de banda, voldria destacar del setembre tres singularitats: a.- Els cocarrois de ceba. Em vaig as-

sabentar que aquesta coneguda menja estiuenca, descrita com una de les dues

varietats de cocarrois per l'Alcover-Moll, actualment solament es troba i es comercialitza a alguns, pocs, pobles de Llevant. En definitiva, que no es troben cocarrois de ceba onsevulla.

b.- El deliciós i subtil perfum de l'efímera flor de l'esparreguera. Suau i delicat com el de la flor de taperera que comentàvem el mes passat o com el de la flor de rotaboc. Tot un luxe!

c.- La singularitat de la planta del cotó: les seves flors (grogues o roses), les seves fulles d'un singular verd fosc, les càpsules que deriven de la flor, i la posterior obertura en quarts de les càpsules encara verdes que mostren la mata blanquíssima i esponjosa del cotó. Hmmm!

Guillem Pont

D'ençà que el món és món

Antònia Galmés

***L'agost
i el setembre
no duren
sempre***

DE VERMAR

No vos poseu a vermar fins que sia Sant Mateu. No, per la Mare de Déu, i així es vi podreu guardar. Si vui vi bo el compraré i el beuré sempre a mon gust, que si el faç jo, me surt brut i això trob que no em convé. Acabat el mes d'agost, ja és hora d'anar a vermar. Llavò es reïm se podrà i no farà gens de most. Anau a vermar depressa, abans que es sec sa llecor. Vermau arreu, Llorençó; dur-ne molt és que interessa. Jo ja tenc experiència amb tants d'anys de vermador: si he tengut es vi millor, no m'han fet sa diferència. Es ceps de devers Sa Cova, trob que han feta molta via. Si no verm prest, cada dia minvaran més d'una rova. Llorençó, si puc tenir cent cortons de vi xerec,

més pessetes d'ell ne trec que de trenta de vi bo. De trascolar ja n'és hora; amolla es grifó an es cup, que és tan gran com un aujub, i es vi sortirà defora.

En el món no trobareu com figues bordissots blanques, paratjals i comandantes, qui fan posar bona veu.

Diuen que en anar a vermar ses al.lotes van alegres i ballen unes mateixes que valen uis per mirar.

L'amo diu a sa madona: Si fas sopes per sopar, llavò haurem d'amollar sa cupada de vi bona.

Corrandes, no són corrandes, i cançons, no són cançons. Carabassa que no reguen, no sol fer carabassons.

Ses tapereres boscanes

fan es brots més escampats. Noltros mai no hem acabat sa tasca que tenim ganes.

Ja és cru, ja és cuit, ja és cremat; ja és fat, ja és salat, ja és dolç. Si m'endevines es pols, venturós seràs, Bernat.

Jo menjaria una metla, maldament fossin dos querns; demà vespre és Sant Llorenç i anit faran revetla.

(del *Cançoner popular*)

ALATXA FREGIDA AMB SOBRASSADA

Ingredients: 200 g de sobrassada, setze alatxes mitjanes, dos ous, farina fluixa, pa rallat, oli d'oliva per fregir, sal i pebre bo.

Preparació: Llevau el cap i l'espina del peix quan l'haureu escatat. Netejau cada alatxa amb molta d'aigua. Eixugau el peix amb un drap o paper de cuina. Posau-hi un poc de sal i pebre bo. Posau al lloc de l'espina petits trossets de sobrassada. Uniu les dues parts del peix, donant-li la mateixa forma original. Passau el peix per farina, després per ou batut i finalment per pa rallat. Fregiu-lo amb oli d'oliva dins una pella.

Serviu l'alatxa acompanyada d'una ensalada d'endívies.

Dels bons menjars, primer que la boca en tasta el nas.

La por a la llibertat: la democràcia (III)

Crom el Nòrdic

En aquest capítol donava per acabada "La por a la llibertat" i em disposava a començar "El pacte social" (del qual ja en tinc publicats uns quants capítols). Però llegint (i atenent) la crítica d'un lector als meus comentaris a "La por a la llibertat", he decidit passar aquest últim de cinc a sis capítols. Doncs ara ens toca el cinquè, sobre la democràcia, i en el sisè retornarem al tema de Hitler, si bé des d'una perspectiva político-econòmica i no pas social-filosòfica.

Anem, doncs, al tema de la democràcia. Evidentment, Fromm, quan criticava la democràcia, ho va fer en els temps en què va viure (nasqué el 1900, i "La por a la llibertat" fou editada per primera vegada el 1965), de tal manera que la seva anàlisi no podria incloure temes bàsics de l'actualitat com ara l'Internet o la guerra a l'Irak; a part, l'anàlisi del nostre psicoanalista a la democràcia (igual que amb l'època de la reforma i el feixisme), es basa en arguments emocionals i psicològics, més que no en econòmics o polítics; no oblidem que Fromm, psicoanalista influït per Freud, va voler fer "La por a la llibertat" per demostrar l'efecte de la psicologia individual sobre la societat. Doncs bé, segons el nostre autor, la seva democràcia (em referiré a "la seva democràcia" volent dir "la democràcia dels temps de Fromm", o sigui, la dels anys 60) es trobava encara sota el pes del feixisme (que, encara que extingit, tenia una certa influència en aquells temps, com ara), el qual es veu reforçat pel fet que l'individu, en tota la història de la democràcia, es troba pres d'un fort sentiment d'insignificança, de mancança, de no comptar-hi gens. Es diu que en la democràcia hi ha més llibertat, menys autoritat externa, més fort sentiment d'individualitat, més respecte. Però és una ficció, una disfressa, un acontentament. L'individu encara es troba sota el fort pes d'algunes autoritats externes, i, en cert sentit, *el dret d'expressar els nostres pensaments només té un sentit si som capaços de tenir pensaments propis* (paraules textuais de Fromm). Es veu ben clar que les autoritats externes a nosaltres, més que anar desapareixent,

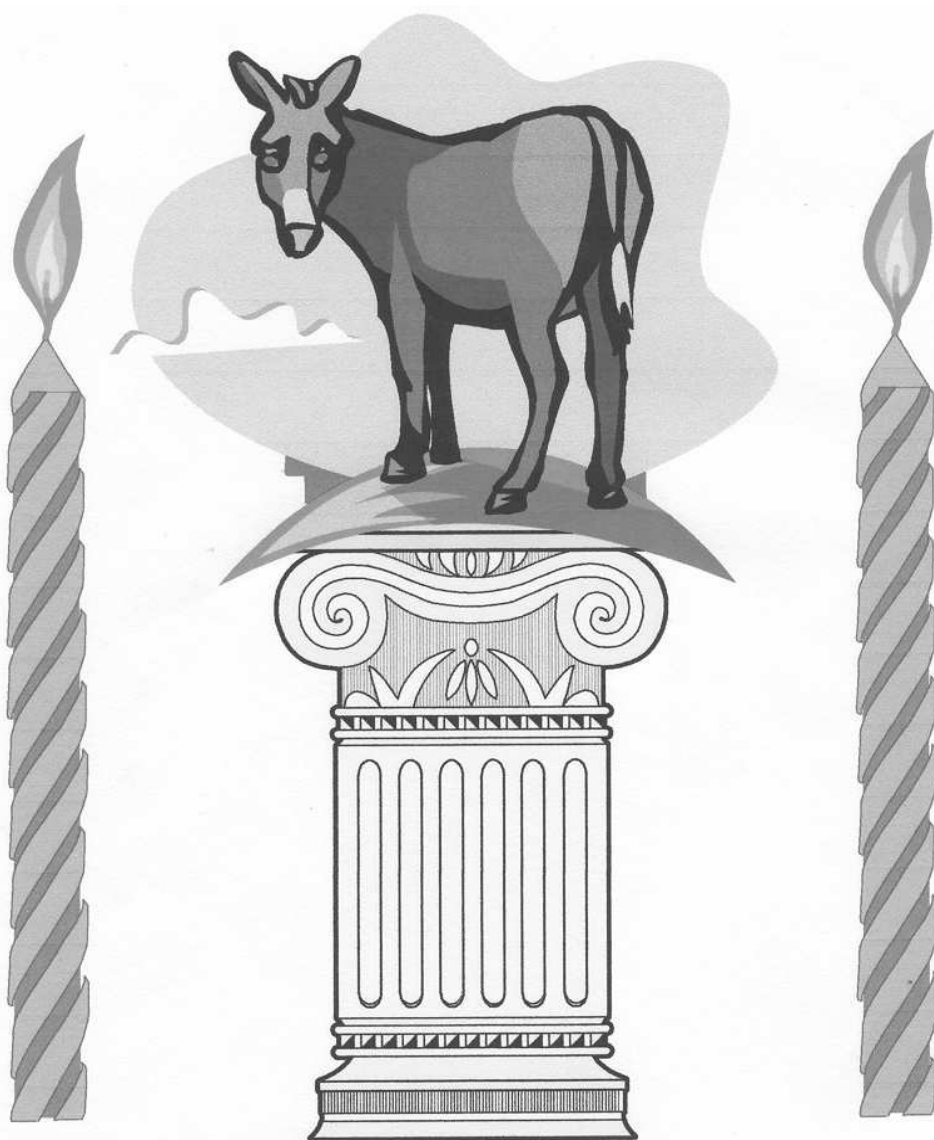
s'han fet més subtils, més dissimulades, o han anat adoptant l'aspecte de poderoses i "inevitables"; el que és mentida és que el dret de l'individu dins la societat hagi assolit pes real i significatiu. (Un altre aspecte és que l'individu, a part del dret a la llibertat, té necessitat de disciplina, que la maleducació i la gauduleria poden tapar, però no borrar).

Naturalment, el pas de la personalitat originària de la persona cap a una altra més inofensiva cap a la societat, comença des de la infància. Vull fer un remarc del llibre "No és natural", de Josep Vicent Marquès. És un llibre que descriu, en clau de resum i en forma crítica, les incidències de la vida quotidiana. Igual que Fromm, Marquès no vol donar solucions, només assenyalar defectes, és a dir, fer una crítica. "No és natural" i "La por a la llibertat" tracten gairebé els mateixos temes amb la mateixa conclusió, de forma que la diferència rau en la forma d'explicar-ho: Marquès fa un resum sarcàstic i una mica groller de la societat, mentre que Fromm ho tracta amb més detall i amb arguments i exemples teòrics. També hi ha la diferència que Marquès, al revés que Fromm, tracta poc les societats antigues: se centra principalment en la moderna). En "No és natural" s'assenyala el seguit d'ordres donades a un nen des de petit: "Besa aquesta senyora, li agradi o no. Quants anyets tens? Com si els de la persona menuda fossin de dos-cents dies. Tu no tens gust. Talla-li el cabell al xic d'aquesta o l'altra manera. Estan tan bonics vestits així! Tu què saps, "moniato"? Canalla, "morra", angelet...! Ves-te'n a jugar que ta mare i jo hem de parlar". Etc.

Naturalment, que una educació sigui indispensable per a l'infant no vol dir que qualsevol educació, per comparar-se-la amb l'anarquia absoluta, sigui bona. Però el que sí és veritat és que una bona ruixada d'espontaneïtat és eliminada. Per a Fromm, quan ell defensa que l'individu creï idees originals, no vol dir que inventi una idea nova des del no-res i mai ocorreguda a ningú, sinó que la idea vingui espontàniament des de l'infant, i que, per tant, com totes

les idees que provenguin d'un mateix, seran acceptades per l'infant, almenys si en el futur no acaba refusant-les. El filàntrop Dale Carnegie (no confondre amb Andrew Carnegie, industrial nord-americà) aconsella, per exemple: "Quan vulguis convèncer algú, procura fer-li entendre que la idea prové espontàniament d'ell mateix". El que passa és que aquesta societat (que, com diria: Marquès, "no és natural"), fica una forta pressió sobre l'individu, i especialment sobre l'infant i sobre les idees noves (Makinavaja, el personatge de l'Ivà, ja diu amb un sarcasme exagerat: "als nens se'ls ha d'educar amb violència des de joves, sinó surten torçats i ja no hi ha manera de posar-los rectes"). Des del càstig fins a la humiliació, passant pel premi afalagador i la falsa simpatia l'infant és reeducat. (Hi ha un bon exemple d'això en "Els Simpson". La Maggie (és la dir, la nena d'un any, la petiteta de la família) està escrivint el seu nom en una pissarreta; aleshores l'Homer li regala, en comptes de la pissarra, una joguina violenta i guerrillera (és una mostra de com l'adult ensenya "la seva idea d'educació" al menor").

Un altre aspecte d'interès en l'educació de l'infant és la simpatia obligada, allò que es diu "objectivament" bona educació. Si un infant se sent trist, o indignat contra algú o contra alguna cosa, o especialment alegre i eufòric, no pot mostrar aquests sentiments; ha de mostrar un somriure acontentador i generós. "T'has de mostrar alegre per fora; als altres els importa poc com estiguis per dintre!", va dir la Madge Simpson a sa filla Lisa; però després, veient com la Lisa es mostrava conforme ingenuament amb tot allò que li deien els altres, ho va corregir: "Si estàs trista, pots estar com vulguis; tots et farem suport". Fromm dóna un exemple gràfic d'aquest acontentament rutinari de tothom amb tothom amb un conte, que explica com l'amo d'un restaurant anava de taula en taula: tota l'estona sabia com eren els seus cambrers: somrients i complaents; sabia com eren els plats: de l'estil de sempre, dels horaris de sempre, de la rutina invariable.

Una d'ases

-A vegades ets ases també fan riure.
-Sí, te fan riure, però també te fan em-
prenyar.
-És ver, però no se pot fer an es gust de
tothom.
-Si ho feia, ja no seria un ase, per molt
enfilat que estàs.
-Quin remei, però no és lo mateix esser
un ase que fer s'ase.
-Sí, lo més fotut és quan s'ase vol qual-
car damunt es cavall; hi ha que veure,
pareix tot un Don Quixot.
-No empenyis, Macià, que un ase
sempre és un ase, encara que el ves-
teixin de Don Quixot.

Nota: A rel d'aquesta inauguració, es
batle va decretar tota una setmana de
festa.

Ignasi Umbert

Reflexionari

Guillem Pont

1.- "...manllevant una idea de Nietzsche podríem definir els vitalistes com aquells que estimen la vida no perquè estan acostumats a viure, sinó perquè estan acostumats a estimar... Estimar la vida és aquí estimar el canvi, el corrent, el moviment perpetu. El vitalista no ha domesticat la vida amb els seus hàbits, perquè sap que la vida és quelcom molt més fort que un mateix".
M. Larrauri (Comentant "El Deseo" segons Gilles Deleuze)

2.- "...La major part del que "veim" és conformat per les nostres impressions, la nostra història, el nostre equipatge,

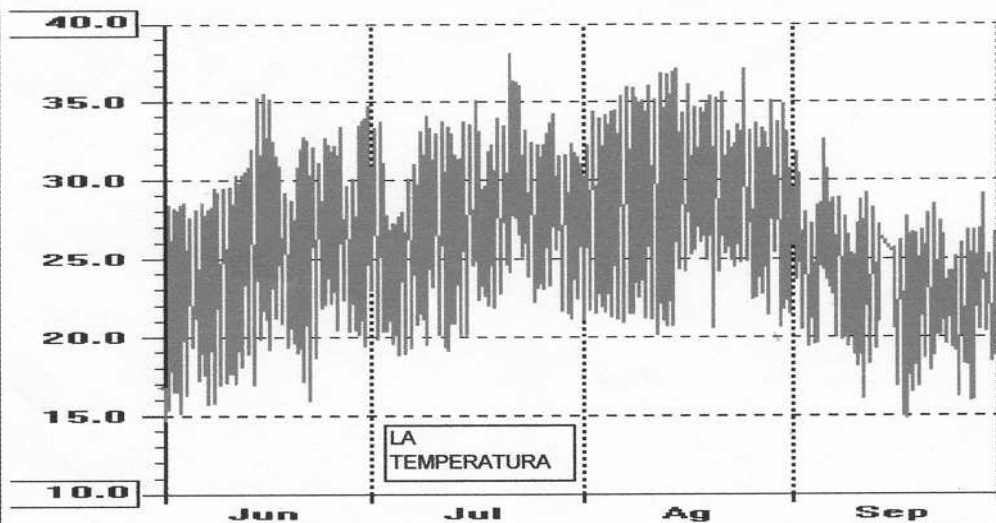
els nostres prejudicis. No podem veure els demés tal com son perquè estam massa ocupats reaccionant a la nostra pròpia experiència interna, del que evoquen en nosaltres, de manera que molt poques vegades ens relacionam directament amb la realitat".

P. Senge (Introducció a "Sincronicidad" de J. Jaworski)

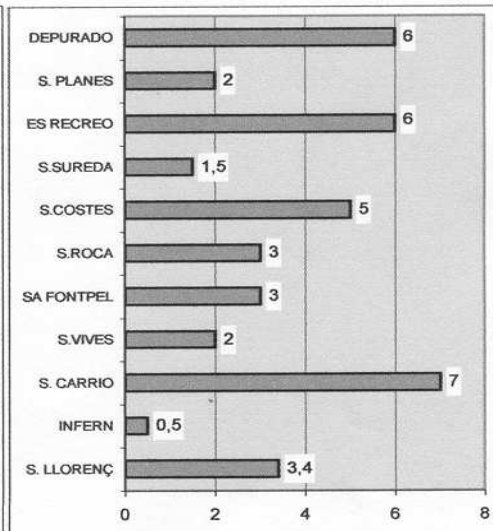
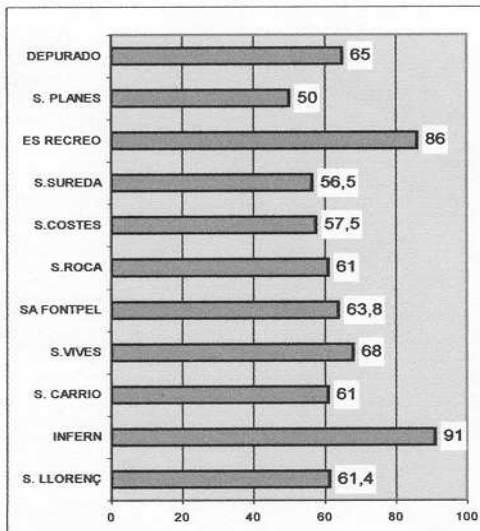

Resum comparatiu		
Agost	2003	2002
Cel serè	27	7
Cel nuvolat	4	22
Cel cobert	0	2
Gelades	0	0
Calabruix	0	0
Boirades	0	0
Tempestes	3	9
Temp. màx.	38,2°	32,9
Temp. mín.	20°	12,8
Mitja del mes	28,7°	23,7
Màx. mitja	34,9°	28,9
Mín. mitja	22,4°	18,4
Pluja del mes	3,4	60,6
Pluja acumulada	374,4	434,9
vent a S.Llorenç	40,2	67
vent a Sa Fontpella	?	44
dirrecció	W	N

Resum comparatiu		
setembre	2003	2002
Cel serè	9	14
Cel nuvolat	18	12
Cel cobert	3	4
Gelades	0	0
Calabruix	0	0
Boirades	0	0
Tempestes	7	5
Temp. màx.	32,7	31,9
Temp. mín.	14,7	11,3
Mitja del mes	23,2	21,5
Màx. mitja	27,7	27
Mín. mitja	18,8	16,6
Pluja del mes	61,4	9
Pluja acumulada	374	454
vent a S.Llorenç	41,8	35
vent a Sa Fontpella	?	65
dirrecció	SW	

I ja tornam a ser aquí! Festes passades, coques menjades i també cansats de passar les més grans calorades. L'estiu que acabam d'esclavellar haurà quedat a un lloc destacat en els arxius de la meteorologia com el més calent des de fa molts d'anys. Des de mitjan juny, que començà la calor, fins que arrabassàrem la fulla del mes d'agost les temperatures mitges sempre tengueren devers dos graus més que lo normal, fins al punt que per l'agost totes les cases arribaren als trenta graus duranmt les nits, i no en parlem en de dia.

Tot i ser ben corrent els dies xafo-gosos, enguany hem disfrutat d'una calor seca, maldament no arribàs a la de Salamanca, però també hem tengut dies amb rècords d'humitat, als voltants del 15-20%. Malgrat tanta calor, però, el màxim que s'ha arribat han estat els 38'2°, quan ara fa tres anys arribàrem

als 40'5° a Sant Llorenç i als 42° a Sa Fontpella.

Davant tot això un pot pensar si seran els primers símptomes de l'anunciat canvi climàtic... No ho sabem, però per si serveix de consol, recordau-vos que l'agost de l'any passat va batre rècords de fred, amb una màxima de 32'9°, una mínima de 12'8° i una mitja de 23'7°, quan la de l'agost d'enguany ha estat de 28'7°.

I, com deia abans, quan tancàrem l'agost va esser com entrar dins un món amb aire condicionat de franc: les cases perden el bull i en dos dies el personal va poder descansar d'aquest llarg i càlid estiu i gaudir d'un setembre d'allò més suau, com es veu als números del costat d'aquest escrit.

En el gràfic de dalt tenim l'evolució de la calor dels darrers quatre mesos, i la pluja de l'agost i el setembre.

Les temperatures mitges de l'agost

1996	25'0
1997	25'3
1998	25'0
1999	26'4
2000	26'0
2001	26'4
2002	23'2
2003	28'7

Les del setembre

1996	19'0
1997	23'1
1998	25'0
1999	24'0
2000	22'5
2001	21'9
2002	21'5
2003	23'2

NAIXEMENTS

* El dia 26 de juliol va néixer a Sant Llorenç na Cristina Puigròs Galmés, aquesta nina tan xalesta de la fotografia. És filla d'en Miquel Lluís i n'Antònia. La nostra més cordial enhorabona.

* Dia 11 de juliol, també a Sant Llorenç, va néixer en Miquel Flaquer Galmés, fill d'en Gabriel i na Catalina. Salut.

* El 29 de juliol, a sa Coma, va néixer en Mario Elio Galante González, fill d'en Mauro i na Sarahy. Enhorabona.

* Dia 25 d'agost en Joan Femenias i na Maria Perelló varen tenir un nin a Sant Llorenç i li posaren per nom Miquel. La nostra enhorabona.

* Dia 22 d'abril va néixer a Sant Llorenç en Mateu Joan Llinàs Morey, fill de na Cati i en Pere. Ja fa molt de temps, però els feia il·lusió sortir a la revista. Feina feta i salut!

DEFUNCIONS

* Dia 12 d'agost, en un desgraciat accident de circulació, varen perdre la vida els dos joves de la fotografia: na Lúdia Rodríguez Vaquer, de Sant Llorenç i en José Miguel Guinea Iglesias, d'Artà. Descansin en pau

* El 23 de juliol, va morir un anglès a Cala Millor, en William Welch.

* El 21 d'agost va morir a Sant Llorenç na Martina Busquets Ballester, a l'edat de 79 anys. Descansi en pau.

* Dia 30 d'agost, a Cala Millor, va morir en Günter Schulz, un alemany de 73 anys. Descansi en pau.

* Dia 4 de setembre va morir a Sant Llorenç en Jaume Riera Domenge, a l'edat de 56 anys. Al cel sia.

* El 15 de setembre, també a Sant Llorenç, ens va deixar na Catalina Font Llull, de 82 anys d'edat. Al cel sia.

NOCES

* Dia 6 de setembre feren l'esclafit n'Antònia Santandreu Simonet, llorencina i en Josep Melià Ques, d'Alcúdia. Naturalment, els desitjam tota la felicitat d'aquest món.

* El 23 d'agost es casaren a Sant Llorenç en Pedro Santandreu Brunet i na Joana Maria Mauzà Femenias, tots dos llorencins. La nostra enhorabona.

* Dia 5 de juliol es casaren a Sant Llorenç en Josep Gayà Gayà, ciutadà i na Sebastiana Adrover Gomila, llorencina. Enhorabona.

COMUNIONS

* El dia 18 de maig va fer la primera comunió na Ma Magdalena Sancho Pascual, a qui donam l'enhorabona i també a la seva família.

Bel Nicolau i Aina Simonet

Guillem Nadal al Centre Cultural Pelaires

Antoni Sansó

*Aquesta terra que coneix la dissort
i la joia, condemnada pels déus al jou
de la bellesa, aquesta terra, és meva.*
(Lluís Macias)

Una de les característiques que marca l'art contemporani és el gran format. L'exposició de Guillem Nadal, en el marc incomparable del Centre Cultural Pelaires, està formada principalment per amplies teles que ens permeten retrobar-nos, una vegada més, amb la força expressiva de Guillem.

Si a l'exposició de 1998, al mateix Centre, manifestava la valentia que va suposar aquella mostra, avui que potser no és el millor moment per a la pintura, on la tendència actual és plena de modes efímeres dins un món globalitzat, el difícil és aconseguir un estil propi obert a la mirada lliure de l'espectador i, això, és el que trobam a l'exposició de Guillem. Només la creativitat supera la mediocritat del món de l'art. Sens dubte, la contemplació de la bellesa, sempre és una experiència gratificant.

En aquest sentit, l'exposició enllaça amb la seva obra anterior i ens acosta als seus treballs més recents, que un contempla com a fragments de la natura. L'entorn natural, esdevé, així, un mitjà per aconseguir determinats efectes que comporten un gran potencial narratiu i poètic. Fruit de l'observació, Nadal transforma la visió del paisatge en un sentiment, en un retrobament amb la natura.

A part d'aquesta narrativa del conjunt hi destaca la unitat del seu discurs. Un discurs que aborda les difícils relacions amb la natura a través del seu component "terra", que es converteix en l'eix que vertebrava l'exposició. És mitjançant aquest, que Guillem ens planteja

la seva reflexió entre la natura i l'art. La naturalesa com a font d'inspiració.

A la pintura de Guillem, carregada de simbologia, hi trobam una consciència o, almenys, una necessitat d'expressar una vinculació a la terra que habita. Ens recorda, d'aquesta manera, que no cerca una visió idíl·lica del paisatge, sobretot en la present conjuntura, sinó més bé una mirada honesta, lligada a un sentiment de profunda estimació a aquest.

La pintura de Guillem vol ser una reflexió sobre la vida; la vida que creix de la terra, però, també sobre el món on vivim, contraposat a l'altre món. La necessitat de respondre preguntes, vida i mort.

Un viatge d'exploració que representa descobrir un tros de terra agra, amarga, cremada, enganxosa, erma, morta. Però, per sobre de tot, també hi trobam una terra amorosa, dolça, falaguera, ferma, granada, vermella... que ens ajuda a emprendre les diferents lectures de la seva obra.

Per als seus seguidors, és tan sols una nova oportunitat per constatar la forta personalitat de Guillem, amb un llenguatge ben consolidat que el fa dels creadors amb més projecció dins el panorama artístic actual.

Un altre element que ens atreu del seu treball és l'ús de la matèria, producte de la tradició expressionista i informalista, aquesta es va superposant fins aconseguir un vocabulari pictòric característic, unes pautes lingüístiques pròpies.

Aquest gust per la recerca, per la manipulació dels materials, de la terra, aquesta barreja de la duresa amb la poesia són fets evidents del

seu temperament. L'exposició resulta una nova constatació de què les seves obres esdevenen reflexives i poètiques a la vegada i que per damunt de la tècnica pictòrica hi ha l'obra d'art.

Un comentari a part mereixen les dues instal·lacions que omplen les dues entrades del Centre per transformar-lo. Guillem concep l'activitat artística com un tot. Intervé en l'espai combinant el recurs de la instal·lació com a centre d'atenció que ens convida a deixar-nos dur i veure què passa. No cal donar explicacions de l'obra, que cada un en tregui les seves conclusions.

La poètica escultòrica de "la pluja negra" de la planta baixa, crea un clima d'inquietud que ens trasllada mar endins, més enllà de les meravelloses "illes" de bronze del primer pis, que ens acosten a la bellesa de la terra.

És important destacar també l'edició d'un magnífic catàleg, amb un text de Dieter Ronte, Director del Kunstmuseums Bonn.

Aquesta exposició ens permet comprovar que sempre queda lloc per a la sorpresa. No us la perdeu.

